

Posílení rekreačního
potenciálu obce
Žihle

DIPLOMOVÁ PRÁCE

obsah práce

část analytická

1	ÚVOD	předmluva lokace obec
2	PŘÍRODNÍ PODMÍNKY	širší vztahy krajina půda př. podmínky voda ochrana přírody
3	VÝVOJ ÚZEMÍ	pravěk - novověk historické mapy letecké snímky
4	ČLOVĚK V KRAJINĚ	severní Plzeňsko demografie
5	TERÉNNÍ PRŮZKUM	mapa průzkumu fotodokumentace
7	VYHODNOCENÍ ANALÝZ	SWOT analýza

obsah práce

část návrhová

	ÚVOD	prohlášení autora zadání DP
	KONCEPT	kořeny myšlenka dělení práce
1	AREÁL SKLÁRNA	analýza fotodokumentace proces charakter návrh
2	KR. AKUPUNKTURA	trasa 1 trasa 2 trasa 3

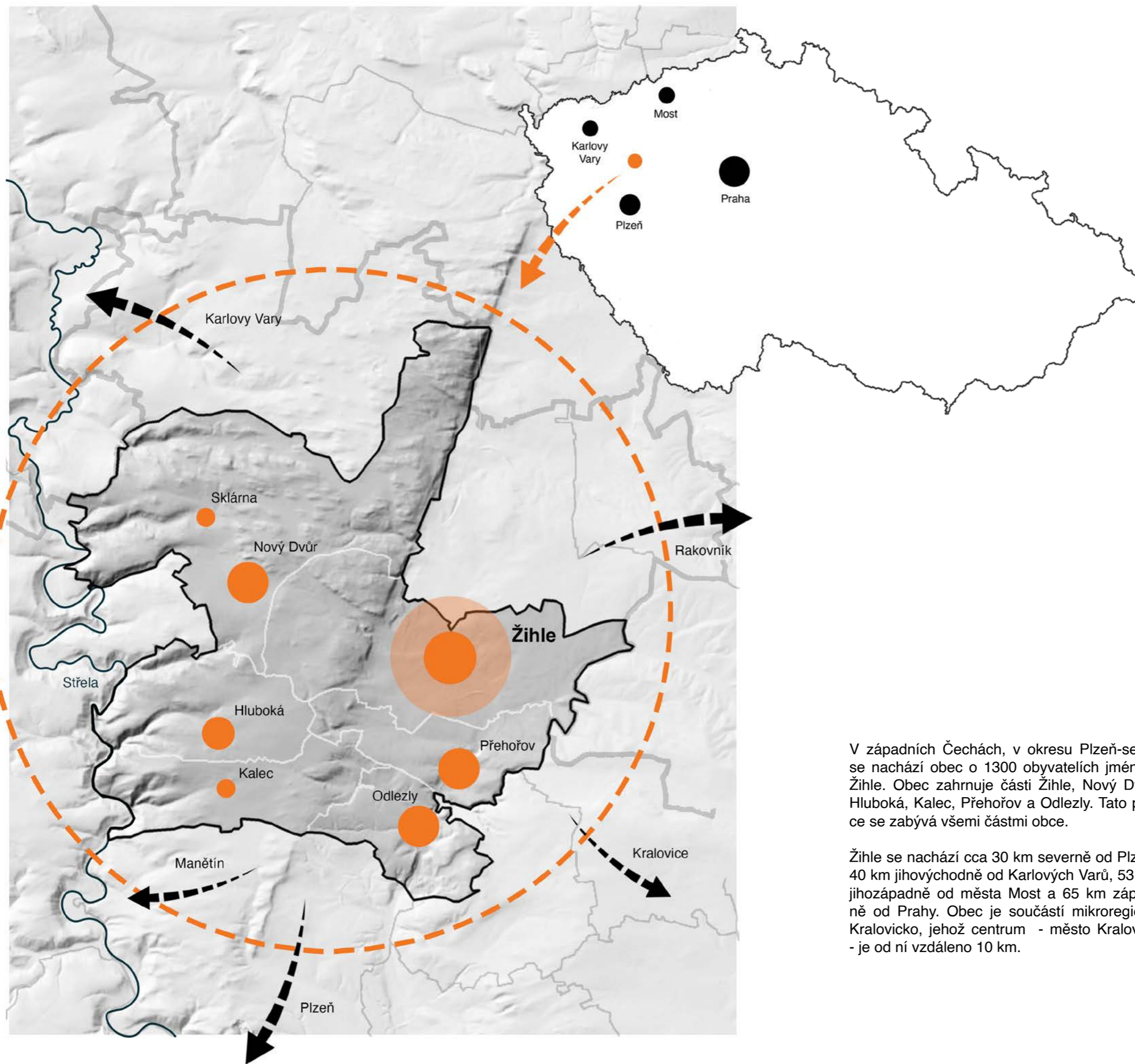
1 ÚVOD

V úvodní kapitole se seznámíme s Žihlívou jako takovou. Umístíme ji na mapu a prozkoumáme její zástavbu, která je po částech roztroušená po celém katastrálním území.

Není moc krásnějšího než pracovat a tvořit na místech, která máme rádi.

Krajina v okolí Žihle je mi blízkou, srdcovou. Je plná malých kopečků, divokých potoků, útulných lesů a líbezných vesniček. Protíná jí koryto nádherné Střely lemované tou nejkrásnější železniční tratí, co znám. Když jí projíždím, všímám si také, že je plná lidí. Lidí co pracují, jezdí na kole, šlapou s krosnou lesem, setkávají se na návsích a pořádají zábavy, dědů, co hrají nohejbal a dětí, co si ukazují triky na koloběžkách, rodin, co nakupují na bleších trzích, lidí, co jí mají rádi.

A pro všechny tyto lidi je tato diplomová práce.

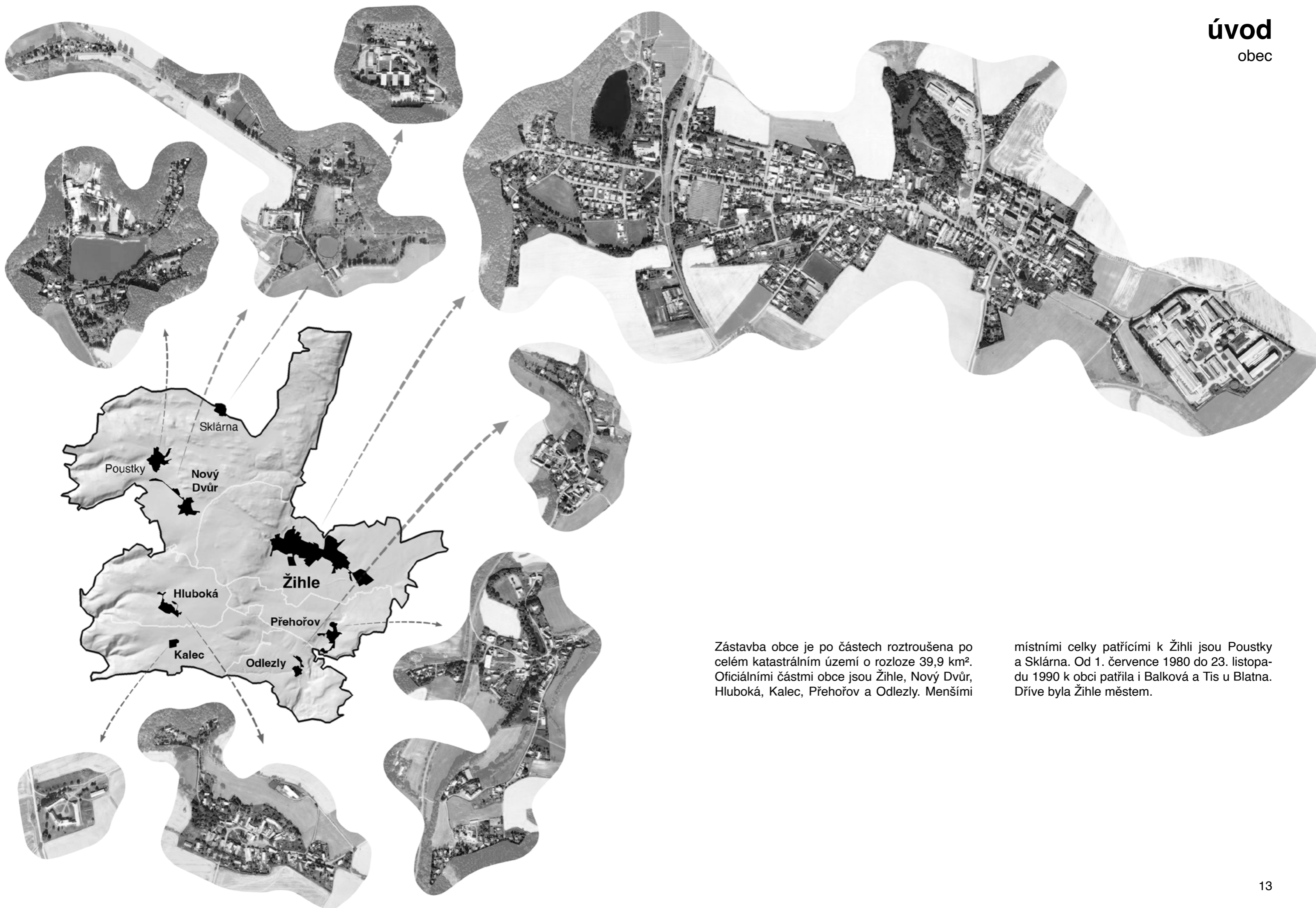

V západních Čechách, v okrese Plzeň-sever se nachází obec o 1300 obyvatelích jménem Žihle. Obec zahrnuje části Žihle, Nový Dvůr, Hluboká, Kalec, Přehořov a Odlezy. Tato práce se zabývá všemi částmi obce.

Žihle se nachází cca 30 km severně od Plzně, 40 km jihovýchodně od Karlových Varů, 53 km jihozápadně od města Most a 65 km západně od Prahy. Obec je součástí mikroregionu Kralovicko, jehož centrum - město Kralovice - je od ní vzdáleno 10 km.

Správní hranice obce Žihle na východě částečně tvoří řeka Střela, jejíž koryto je částečně chráněné jako PR Střela. Velkou část území poté tvoří Přírodní park Horní Střela, který se rozlého mezi obcemi Chyšce, Manětín, Mladotice a Žihle. V západní části tvoří část správní hranice obce Přírodní park Jesenícko. Geomorfologicky se území řadí do Rakovnické pahorkatiny, v jeho reliéfu je důležitý orografický celek Žihelská brázda.

Územím prochází železniční trať č.160 Plzeň-Žatec.

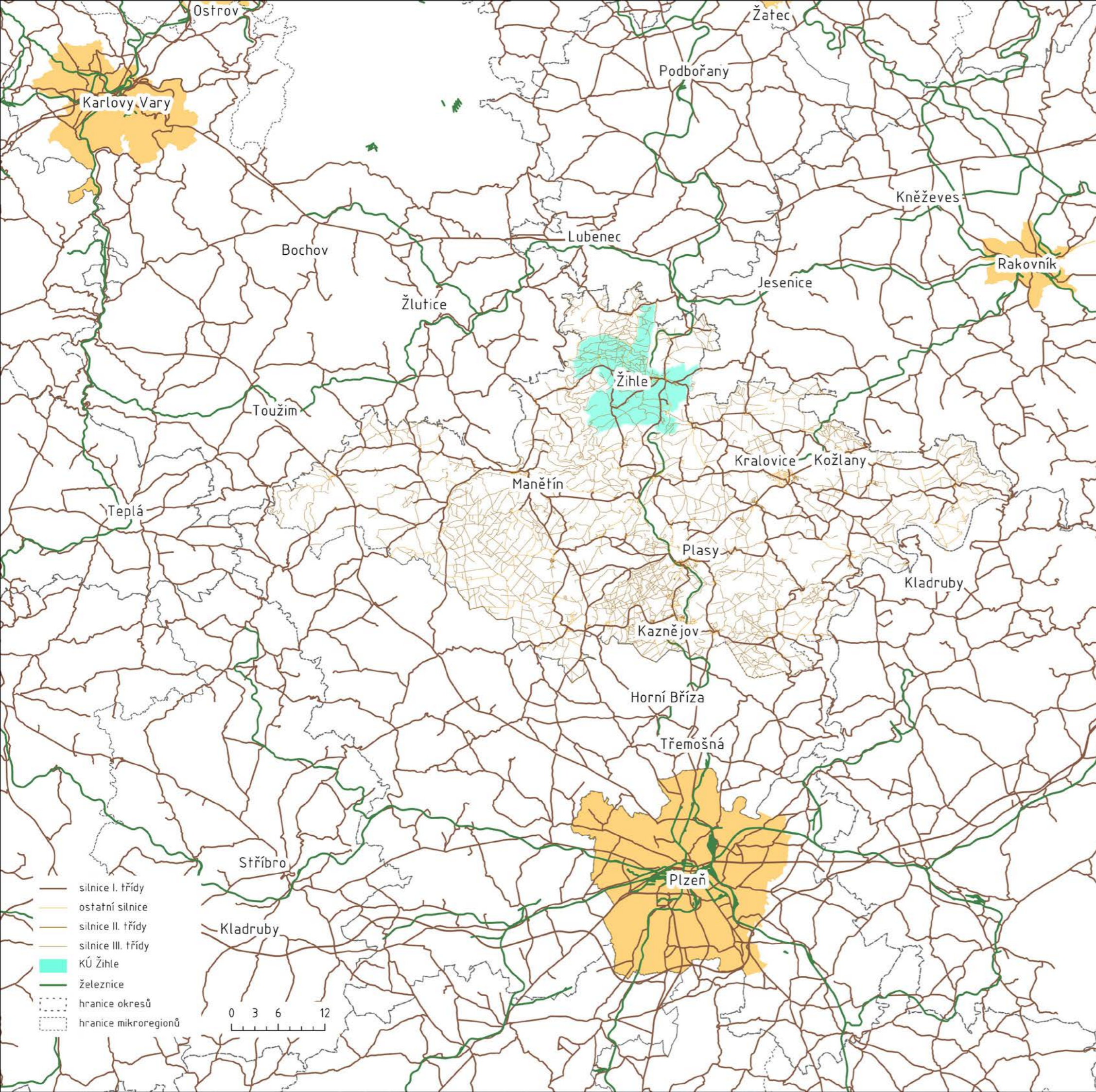

Zástavba obce je po částech roztroušena po celém katastrálním území o rozloze 39,9 km². Oficiálními částmi obce jsou Žihle, Nový Dvůr, Hluboká, Kalec, Přehořov a Odlezy. Menšími

místními celky patřícími k Žihli jsou Poustky a Sklárna. Od 1. července 1980 do 23. listopadu 1990 k obci patřila i Balková a Tis u Blatna. Dříve byla Žihle městem.

širší vztahy

doprava

bod zájmu	čas dojezdu ze Žihle				
Plzeň	45m	55m	1h 30m	3h	14h
Karlovy Vary	45m	3h	3h	3h 45m	18h 30m
Rakovník	40m	1h 10m	1h 20m	2h 15m	9h 30m
Plasy	20m	20m	40m	1h	5h 15m
Kralovice	15m	-	25m	55m	4h 20m
Manětín	20m	-	1h 25m	1h 15m	5h
Rabštejn	10m	-	3h 30m	35m	2h 40m

V mapovém výřezu v měřítku 1: 50 000 jsou znázorněny okolní body zájmu, hlavní silniční a železniční napojení, cyklotrasy a názvy okolních obcí. V samotném mikroregionu Kralovicko je zobrazena hustší silniční síť zahrnující kromě dálnic a silnic I. třídy i silnice II. a III. třídy. V tabulce jsou popsány jednotlivé body zájmu a vypsány časové horizonty jednotlivých dopravních napojení na Žihli. Jedním z hlavních železničních spojů projíždějících územím mikroregionu je linka R25 společnosti GreenWays z Plzně do Mostu – je nejrychlejším přímým napojením Žihle na Plzeň, Kaznějov a Plasy. Z Plzně do Třemošné u Plzně, Horní Břízy, Kaznějova, Plasů, Horního Hradiště, Mladotic, Potvorova Žihle se dostaneme osobním vlakem linky P4 společnosti České dráhy.

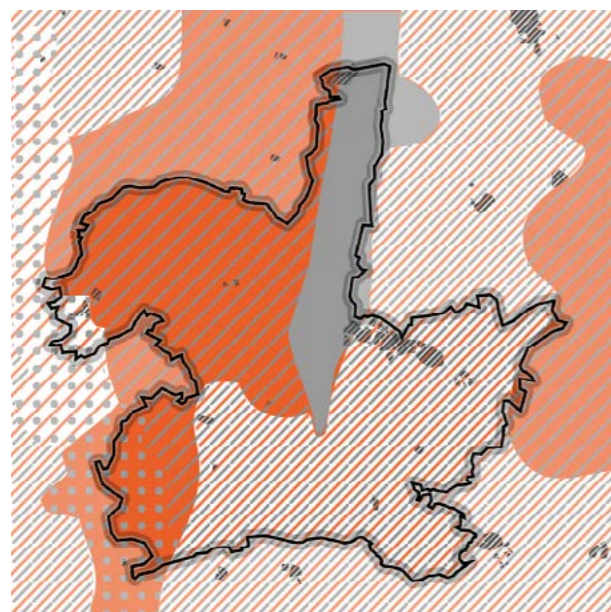
Jako hlavní body zájmu v okolí obce jsem vybrala města Plzeň, Karlovy Vary, Rakovník, Plasy, Kralovice, Manětín a Rabštejn nad Střelou. Územím mikroregionu Kralovicko prochází několik cyklotras (Baroko I., Baroko II., Baroko III., 2260, 2261, 2262, 2264, 352, 35A, 2304, 2244, 2293, atd.). V mapě širších vztahů jsou všechny vyznačeny. Některé z nich jsou popsány v kapitole Člověk v krajině. V katastrálním území obce Žihle se nachází 7 autobusových zastávek a 2 železniční stanice.

3 PŘÍRODNÍ PODMÍNKY

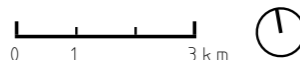
Ve třetí kapitole se dozvíme o přírodních podmínkách v území - nejdříve prozkoumáme krajinu jako takovou, zjistíme tvar jejího povrchu a definujeme krajinný ráz. Dočteme se zde o horninovém, geomorfologickém členění, o kvalitě, a typech půd, o erozi, o místním klimatu a přirozené potenciální vegetaci, o vodním režimu v území a o ochraně přírody.

krajina

typologie a topografie

Obr. 1: Dělení krajiny dle využití a georeliéfu (cuzk.cz)

Dělení krajiny

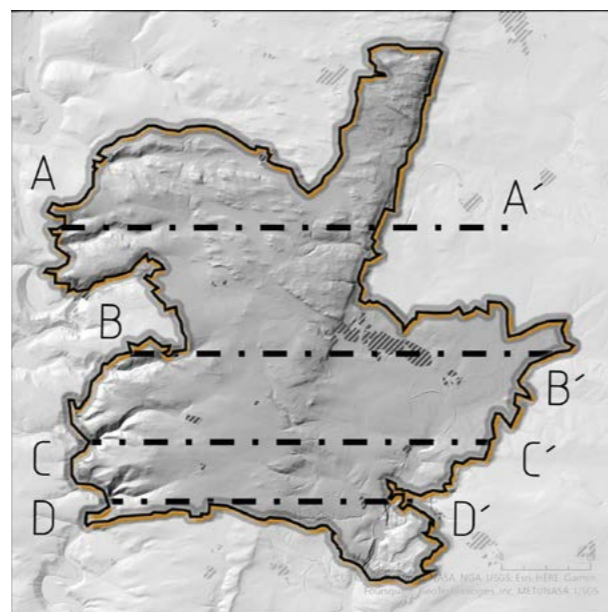
a) dle využití území:

- lesohospodářské krajiny
- lesní krajiny

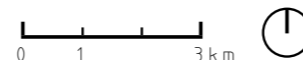
b) dle georeliéfu:

- krajiny pahorkatin a vrchovin Hercynica
- krajina zařízých údolí
- krajiny výrazných svahů a skalnatých horských hřbetů

Na celém území Žihle se rozléhá vrcholně středověká sídelní krajina Hercynica. Na první mapce vidíme dělení krajiny dle využití území; na území se nachází lesní a lesohospodářské krajiny. Na druhé mapce je zobrazeno dělení krajiny dle georeliéfu; oranžově značený pás (Žihelská brázda) znázorňuje krajiny výrazných svahů a skalnatých horských hřbetů, světle zelené plochy znázorňují běžné krajiny pahorkatin a vrchovin Hercynica a Polonica. Na jihozápadě se nachází krajina zařízých údolí (v tomto případě údolní niva řeky Střely).

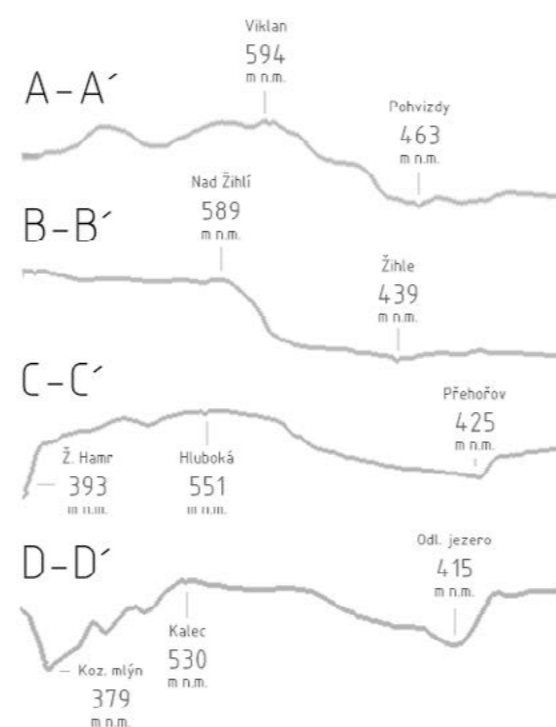

Obr. 2: Digitální model reliéfu 5G (zememericurad.maps.arcgis.com)

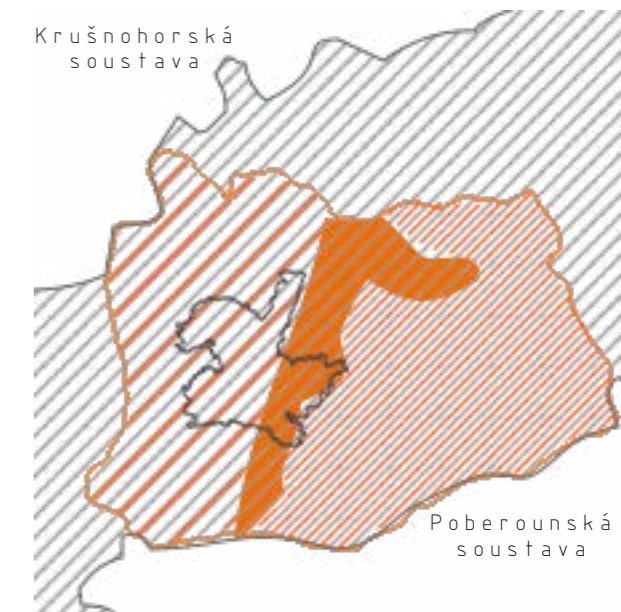
Georeliéf

Nejvýraznějším povrchovým tvarem na území je konkávní tvar žihelské brázdy. Obzvláště na severu výrazně člení území na dvě části - západní kopec s přírodním parkem Střela s průměrnou nadmořskou výškou 570 metrů a východní území se zástavbou žihle a průměrnými výškami okolo 470 metrů.

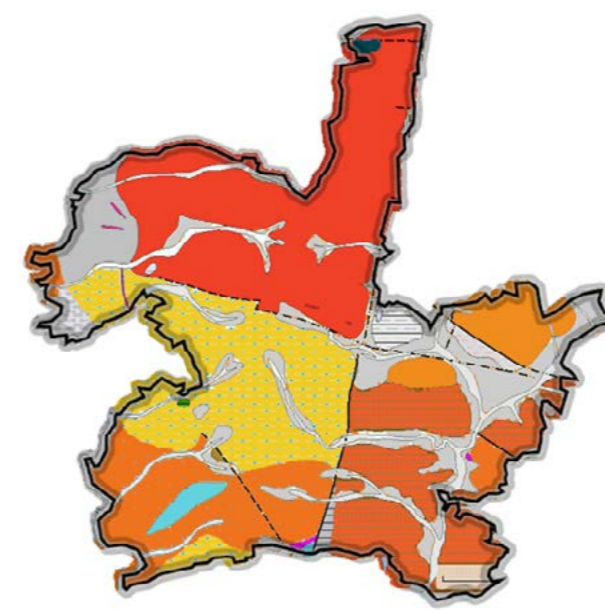
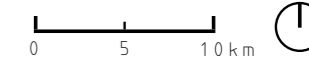

krajina

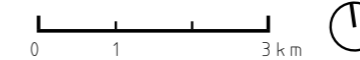
geologie a geomorfologie

Obr. 4: Geomorfologické členění (cuzk.cz)

Obr. 3: Geologická mapa 1:50000 (mapy.geology.cz)

Geologická mapa

- biotit
- kontaktní matamorfóza chlorit-sericitický fylit
- arkózovité pískovce, arkózy, slepence, pestrobarevné jílovce a prachovce
- chlorit-sericitický fylit
- hnědočervené jílovce, prachovce, pískovce, arkózovité pískovce, slepence
- pestrobarevné pískovce, arkózovité pískovce, valounové pískovce a slepence, jílovce, prachovce
- olivinický nefelinit
- písčito-hlinitý až hlinito-písčité sediment
- položka legendy
- položka legendy

Na geologické mapě je vyobrazeno složení hornin v území.

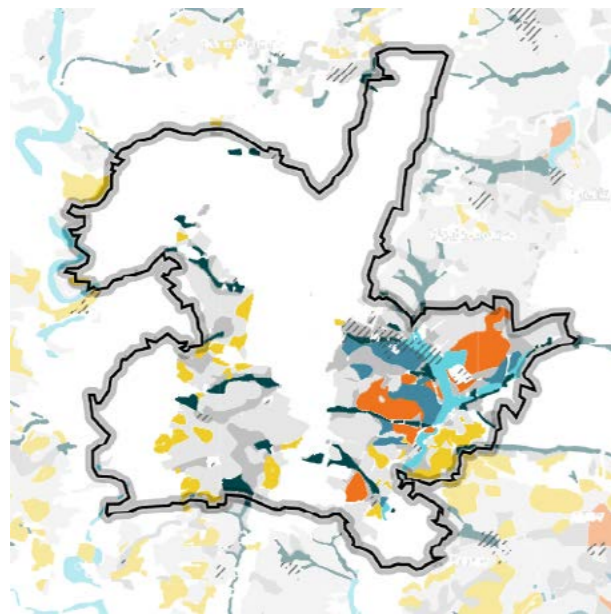
Geomorfologické členění

- Rakovnická pahorkatina
- Žihelská pahorkatina
- Žihelská brázda
- Rabštejnská pahorkatina
- Petrohradská pahorkatina

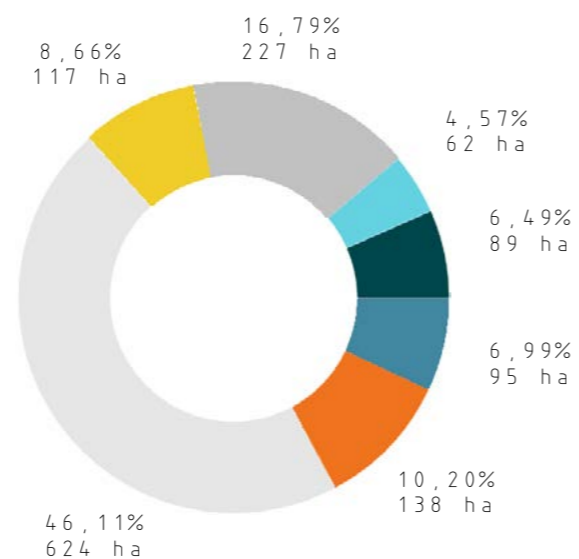
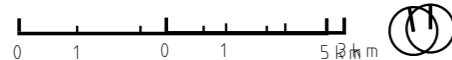
Území se v celé své rozloze nachází v Poberounské subprovincii (soustavě) v oblasti Plzeňské pahorkatiny v celku Rakovnické pahorkatiny. Geomorfologický celek Rakovnické pahorkatiny, jehož převážná část náleží k povodí Berounky (nejvýznamnější toky jsou zde její levé přítoky Střela a Rakovnický potok), dělíme na 3 podcelky: Kněževskou pahorkatinu, Manětínskou vrchovinu a Žihelskou pahorkatinu, na které se nachází řešené území. Katastrální území obce Žihle se rozléhá na všech 3 okrscích Žihelské pahorkatiny: Rabštejnské pahorkatině (2/3 území), Žihelské brázdě (1/4 území) a Petrohradské pahorkatině.

půda

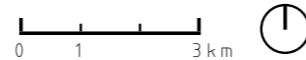
půdní typy

Obr. 5: Složení půdních typů - mapa (mapy.vumop.)

Obr. 6: Složení půdních typů - graf (mapy.vumop.)

Půdní typy

Na hodnocené ploše 1 353 ha z celkových 3 983 ha plochy obce Žihle bylo rozlišeno 8 půdních typů. Nejrozšířenějším půdním typem v území je kambizemě. Dále pak pseudogleje, luvizemě, rankery, litozemě, hnědozemě, gleje a fluvizemě. Nejúrodnější půdní typy se nachází převážně jihovýchodně od zástavby obce.

Kambizemě, typické pro pahorkatiny a nižší a středních polohy vrchovin, se nachází na pevných horninách. Žlutě vyznačená skupina **kambizemí, rankerů a litozemí** se vyznačuje malou mocností půdního profilu a výraznou skeletovitostí.

Pseudogleje jsou typické periodickým převlčením profilu, především v jarním období. Vyskytují v rovinatém nebo mírně sklonitém či depresním terénu. **Gleje** jsou zvláštní disperzní stav půdní hmoty, který vzniká glejovým půdotvorným procesem, pro nějž je charakteristické stálé zamokření celého půdního profilu nebo alespoň jeho spodní části (nejméně 80 cm pod povrchem) podzemní vodou. Vyskytují se na půdách písčitých, hlinitých i jílovitých, a to nejčastěji v mělkých terénních depresích

- kambizemě (PT 6)
- kambizemě, rankery, litozemě (PT 8)
- pseudogleje (PT 10)
- fluvizemě (PT 11)
- gleje (PT 13)
- hnědozemě (PT 2)
- luvizemě (PT 3)

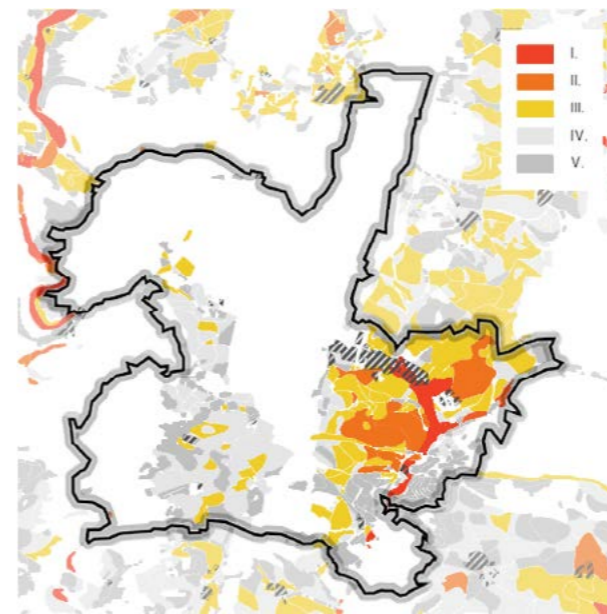
nebo na rovinách v blízkosti rybníků a vodních toků, v plochých úžlabinách, v blízkosti rašelin.

Nejhodnotnějšími půdními typy na území jsou fluvizemě, luvizemě a hnědozemě.

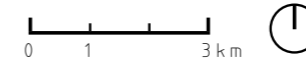
Fluvizemě, vyskytující se v rovinatém území na nevápnitých i vápnitých usazeninách podél vodních toků, jsou většinou půdy bezskeletovité, podobně jako **luvizemě**. Ty jsou, společně s **hnědozemími**, typické procesem ilimerizace - mechanickým přesunem především jílových částic prosakující vodou z horní části půdy do střední části profilu.

půda

zemědělství

Obr. 7: Zemědělský půdní fond (mapy.vumop.cz)

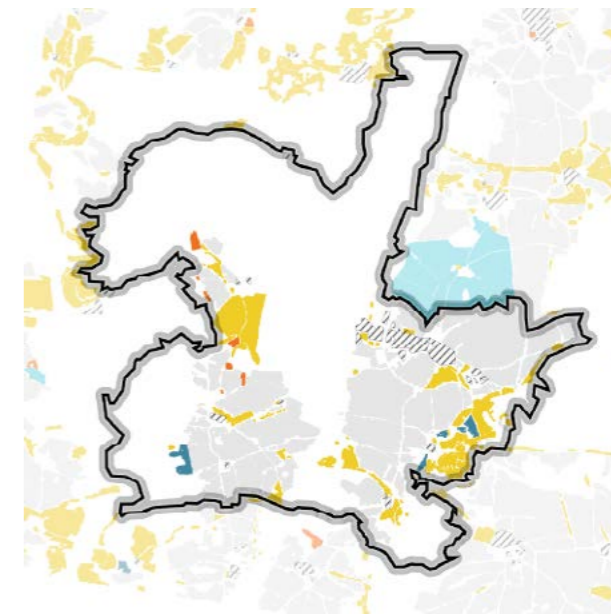

Zemědělský půdní fond

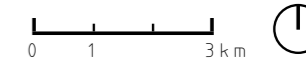
Nejcennější půdy na území se nachází jihovýchodně od zástavby Žihle. Do I. třídy ochrany zemědělského půdního fondu spadají bonitně nejčinnější půdy, v tomto případě fluvizemě v okolí vodních toků - na území obce kolem Žihelského a Mladotického potoka, v blízkém okolí pak v údolní nivě řeky Střely. Tyto půdy lze ze ZPF odejmout pouze výjimečně a sloužit by měly pro záměry související s obnovou ekologické stability krajiny, případně pro liniové stavby zásadního významu.

Jihovýchodní část území pak z většiny pokrývají půdy spadající do II. a III. třídy ochrany, s vyšší produkční schopností, které jsou ze ZPF podmíněně odnímatelné. Na území se v těchto třídách nachází převážně hnědozemě, luvizemě a pseudogleje.

V oblasti částí obce Nový Dvůr, Hluboká a Kalec nenajdeme příliš chráněných půd. Pozemky, na kterých se nachází půdy IV. a V. třídy ochrany, jsou využitelné pro výstavbu i jiné nezemědělské účely.

Obr. 8: Kultury půdních bloků (eagri.cz)

Půdní bloky - kultury

- standartní orná půda
- trvalý travní porost
- rychle rostoucí dřeviny
- úhor
- travní porost na orné půdě

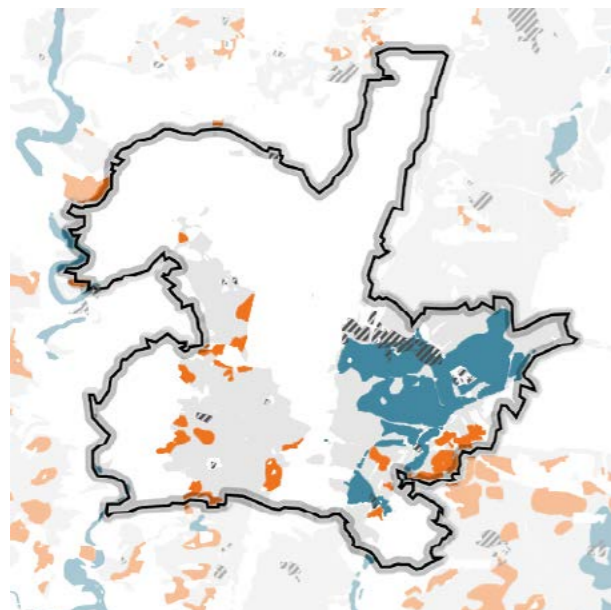
Většinu zemědělských půdních bloků evidovaných systémem LPIS na území obce pokrývá standartní zemědělská půda. Oranžově vyznačené plochy jsou pak orné půdy pokryté travním porostem.

V oblastech Nového Dvora a Přehořova se nachází rozsáhlé plochy trvalých travních porostů.

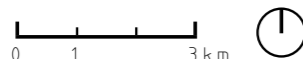
Na severovýchodě kolem obce Patuchovice jsou rozsáhlé plochy pokryté rychle rostoucími dřevinami.

půda

charakteristiky BPEJ

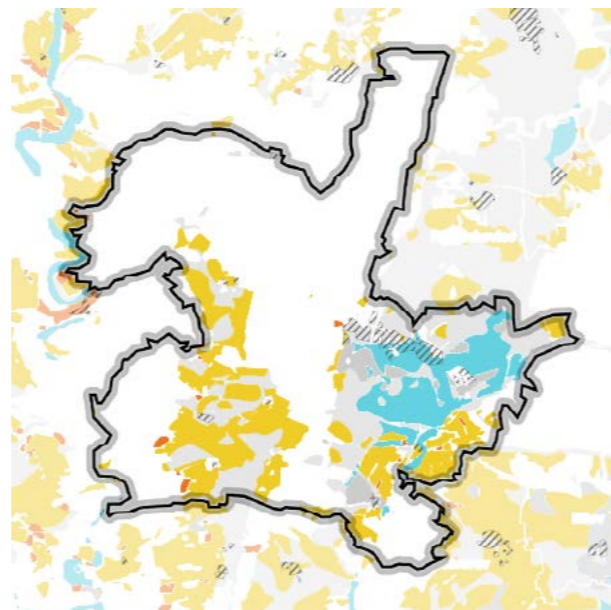
Obr. 9: Hloubka půdy (mapy.vumop.cz)

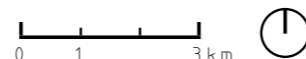
Hloubka půdy

- hluboká
- středně hluboká
- mělká

Hloubka půdy je důležitým půdním limitem. Je definována jako mocnost půdního profilu, kterou omezuje v určité hloubce buď pevná skála, nebo její rozpad, silná skeletovitost (>50 %), nebo ustálená hladina podzemní vody. Zjednodušeně lze za hloubku půdy považovat prostor pro zdárný růst rostlin. Hloubku půdy lze zjistit nejlépe na profilu kopané, ale i vpichované půdní sondy (větší počet vpichů). Hloubka půdy je posuzovaná ve 4 kategoriích.

Obr. 10: Skeletovitost (mapy.vumop.cz)

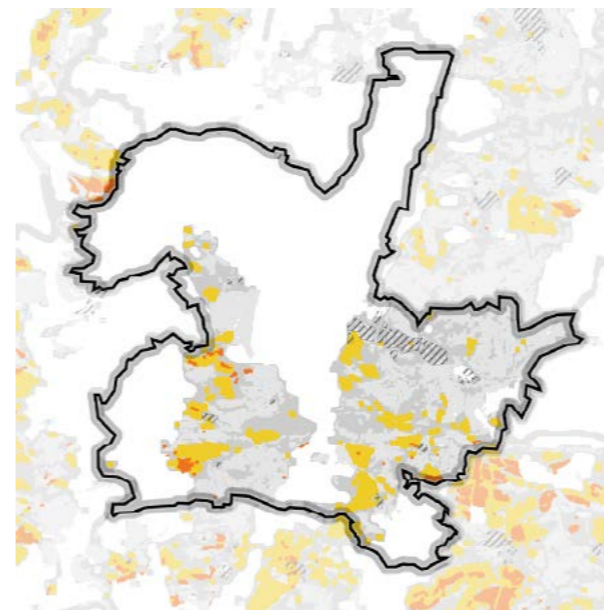
Skeletovitost

- bezskeletovitá až slabě skeletovitá
- slabě skeletovitá
- středně skeletovitá
- silně skeletovitá
- bezskeletovitá až silně skeletovitá

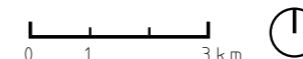
Skeletovitost vyjadřuje komplexní hodnocení šterkovitosti a kamenitosti podle obsahu v ornici a podorniči. Obsah skeletu se uvádí v procentech objemových v půdní hmotě formou zlomku, kde skeletovitost v ornici se značí v čitateli a v podorniči ve jmenovateli. Šterkem se rozumí pevné částice hornin velikosti 4-30 mm, kámen jsou pevné částice velikosti 30-300 mm. Nad 300 mm se jedná o balvany. Skeletovitost dělíme do 6 skupin.

půda

eroze

Obr. 11: Dlouhodobá ztráta půdy (mapy.vumop.cz)

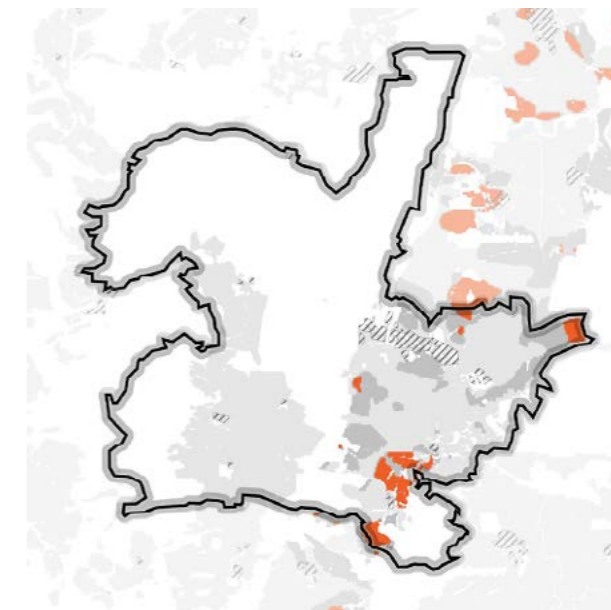

Vodní eroze

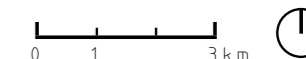
- velmi slabě ohrožené půdy
- slabě až silně ohrožené půdy
- velmi silně ohrožené půdy
- extrémně ohrožené půdy

Potenciální ohroženost zemědělské půdy vodní erozí je vyjádřena dlouhodobým průměrným smyvem půdy (G). Ten se počítá pomocí Univerzální rovnice ztráty půdy (USLE) (Wischmeier a Smith, 1978), která zahrnuje faktory **erozní účinnosti dešťů** (schopnost dešťů uvolňovat půdní částice z povrchu půdy a rozrušovat půdní agregáty v závislosti na jejich kinetické energii a intenzitě), **erodovatelnosti půdy** (v závislosti na její textuře a struktuře, obsahu organické hmoty a propustnosti půdního profilu), nepřerušené **délky svahu, sklonu svahu, ochranného vlivu vegetačního pokryvu** (v závislosti na vývoji vegetace a použité agrotechnice) a **účinnosti protierozních opatření**.

Nejohroženější půdy vodní erozí se nachází na jihozápadě u Nového Dvora, Hluboké a Kalce.

Obr. 12: Potenciální ohroženost ZPF větrnou erozí (mapy.vumop.cz)

Větrná eroze

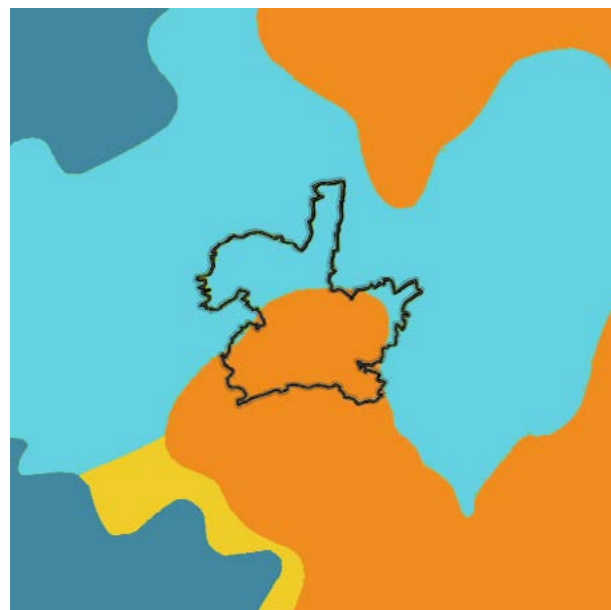
- půdy bez ohrožení
- půdy ohrožené
- půdy silně ohrožené

Stanovení potenciální ohroženosti orné půdy větrnou erozí vychází z pedologické databáze BPEJ. Klimatický region je charakterizován sumou denních teplot nad 10 °C, průměrnou vláhovou jistotou za vegetační období, pravděpodobností výskytu suchých vegetačních období, průměrnými ročními teplotami a ročním úhrnem srážek. Hlavní půdní jednotka je určena zejména genetickým půdním typem, půdotvorným substrátem, zrnitostí, skeletovitostí a stupněm hydromorfismu. Vyhodnocením těchto dvou faktorů, charakterizovanými kódy BPEJ, byla vyjádřena potenciální ohroženost půd větrnou erozí.

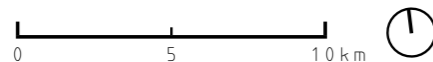
Nejsilněji ohrožené půdy větrnou erozí se nachází u Přehořova a Odlezlů. Dále pak ve východním cípu území - u Chvojkovského mlýna.

přírodní podmínky

klimatické oblasti a vegetační stupně

Obr. 13: Klimatické oblasti (arcgis.com)

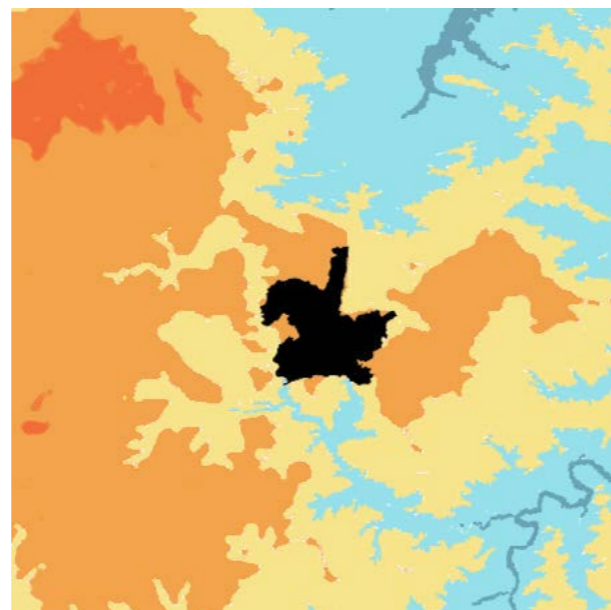
Klimatické oblasti

- MT3
- MT4
- MT7
- MT11

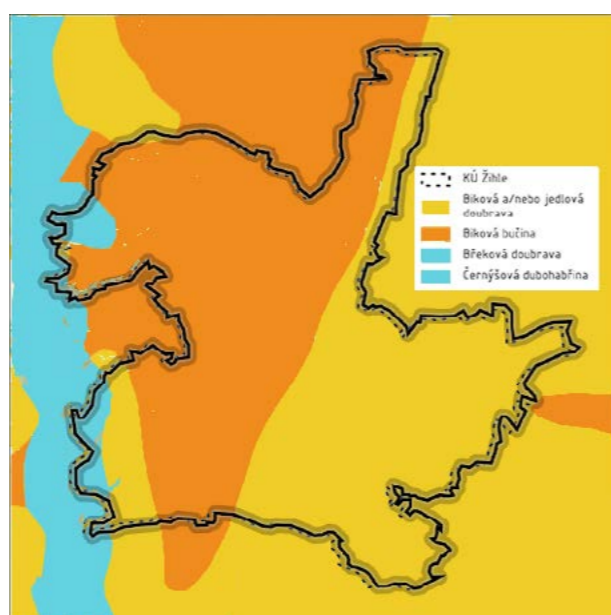
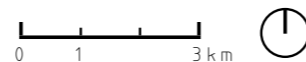
Podle regionalizace E. Quitta z roku 1971 jsou vymezeny tři základní klimatické oblasti: teplá, mírně teplá a chladná, které se dále člení na podoblasti. Tyto oblasti byly na základě klimatologických dat z let 1901 - 1950 definovány na základě několika kritérií jako jsou průměrné teploty, srážkové úhrny atd.

Území obce se nachází v mírně teplé klimatické oblasti, konkrétně v podoblastech MT4 (v severní části) a MT11 (v jižní části). To pro území znamená, že:

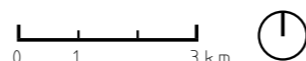
- jaro je mírné a krátké
- léto je mírné, krátké až normálně dlouhé, suché až mírně suché
- podzim je mírný až mírně teplý a krátký
- zima je mírně chladná až mírně teplá, suchá až mírně suchá a normálně dlouhá

Obr. 14: Vegetační stupně (is.muni.cz)

Obr. 15: Přirozená potenciální vegetace (gis.nature.cz)

Na území obce se nachází dvě hlavní skupiny přirozené potenciální vegetace: **biková bučina** (v západní části) a **biková a/nebo jedlová doubrava** (v jihovýchodní a částečně v jihozápadní části). V údolní nivě řeky Střely se pak nachází **břekové doubravy** a **černýšové dubohabřiny**.

přírodní podmínky

biotopy

Obr. 16: Buk lesní, *Fagus sylvatica* (deti.vls.cz)

Obr. 17: Černýš luční, *Melampyrum pratense* (POLIVKA, František. Názorná květena zemí koruny české: Černýš luční [online])

Obr. 20: Dub letní, *Quercus robur* (deti.vls.cz)

Obr. 22: Krušina olšová, *Frangula alnus* (svetemrostlin.cz)

Obr. 18: Metlička křivolaká, *Avenella flexuosa* (Jaromír Šikula, Václav Větvicka: Trávy. Aventinum)

Obr. 19: Brusnice borůvka, *Vaccinium myrtillus* (Bednářová: Herbář)

Obr. 21: Bezkolnec rákosovitý, *Molinia arundinacea* (foto Daniela Michalco-vá)

Obr. 23: Mochna nátržník, *Potentilla erecta* (culinabotanica.cz)

Bikové (acidofilní) bučiny

Listnaté nebo smíšené lesy s převládajícím **bukem lesním** (*Fagus sylvatica*) a příměsí dalších listnáčů. Keřové patro většinou chybí nebo má malou pokryvnost, pokud je vyvinuto, zmlazují se v něm dřeviny stromového patra. Bylinné patro bývá druhově dosti chudé. Převládají v něm běžné acidofilní lesní druhy. Mechorosty rostou v menších polštářích hlavně na kamenech a padlých kmenech.

Pro bikové bučiny jsou typické mírné svahy s žulovým podložím - celé území žihelské brázdy je pokryté tímto biotopem.

Ohrožení: Převod na jehličnaté kultury, přezvěření, ruderalizace.

Management: Udržování nízkých stavů zvěře, ochrana přirozeného zmlazení.

Bikové a/nebo jedlové (acidofilní) doubravy

Porosty tvořené dominantním **dubem letním** (*Quercus robur*) s příměsí **břizy bělokore** (*Betula pendula*), dubu zimního (*Quercus petraea* s. lat.) a mnohých dřevin severoevropských boreálních lesů. V keřovém patře se často vyskytuje **krušina olšová** (*Frangula alnus*). V bylinném patře dominuje **bezkolnec rákosovitý**. Pravidelně je vyvinuto mechové patro.

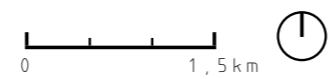
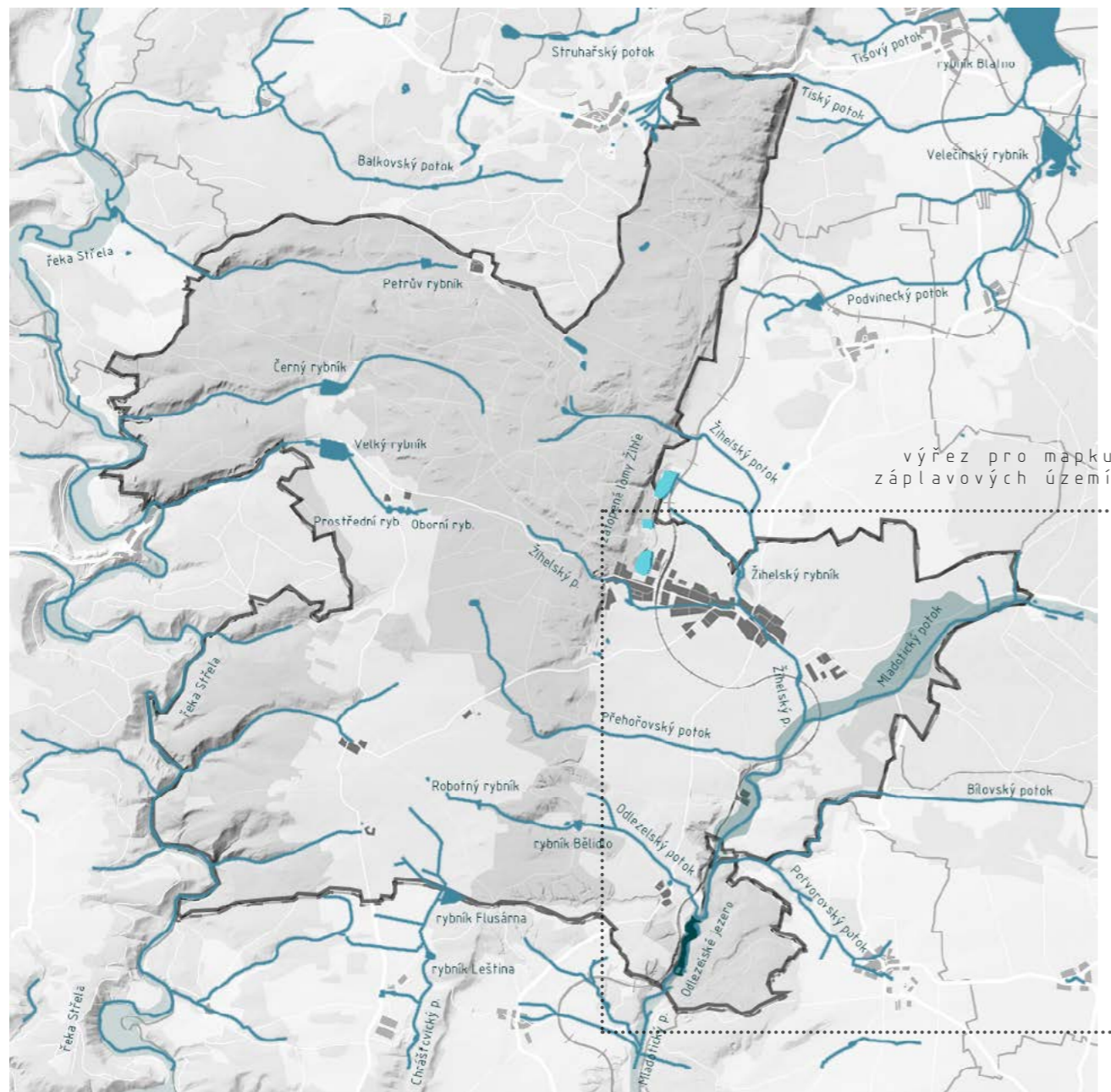
Lokace ve výškách kolem 450 m n.m. v mělké sníženině mezi acidofilními bučinami je pro tento biotop typické.

Ohrožení: Mýcení porostů, převod na borové, příp. smrkové kultury, odvodnění drenážními kanály, tracheomykózy, eutrofizace.

Management: Zachování přirozeného složení stromového patra.

voda

vodní plochy a toky

Vodní toky a plochy

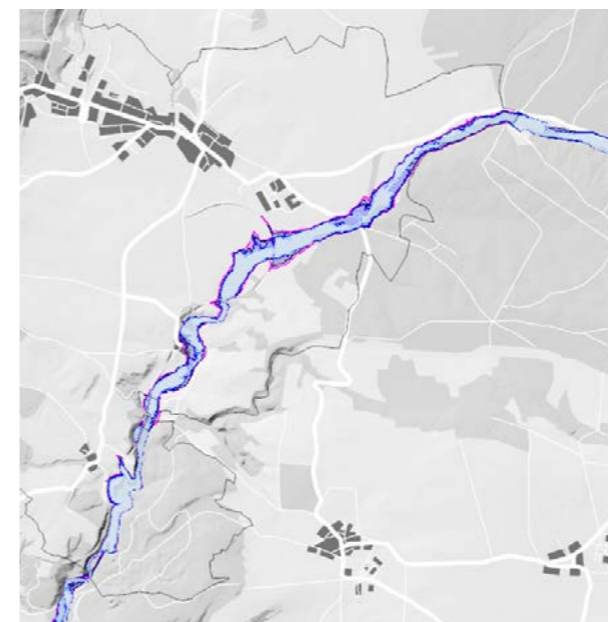
- vodní toky
- rybníky
- zatopené lomy
- jezera

Územím protéká několik potoků. Samotnou Žihlívou protéká Žihelský potok, pramenící v Ovčím dole, do Přehořova stéká Přehořovský p. pramenící v Žihelském lese, do Odlezlů potok Odlezenský. Území na západní straně částečně lemuje řeka Střela, do níž stékají nepojmenované přítoky z části obce Kalec, Hluboká, Nový Dvůr, Poustky a Sklárna.

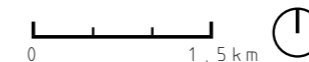
Nad Žihlívou se nachází tři vodní nádrže jako residua těžby žuly. Pozoruhodnou vodní plochou

voda

záplavová území a zamokřené půdy

Obr. 24: Mapa rozlivů (geoportal.gov.cz)

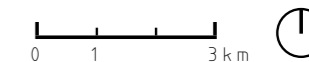
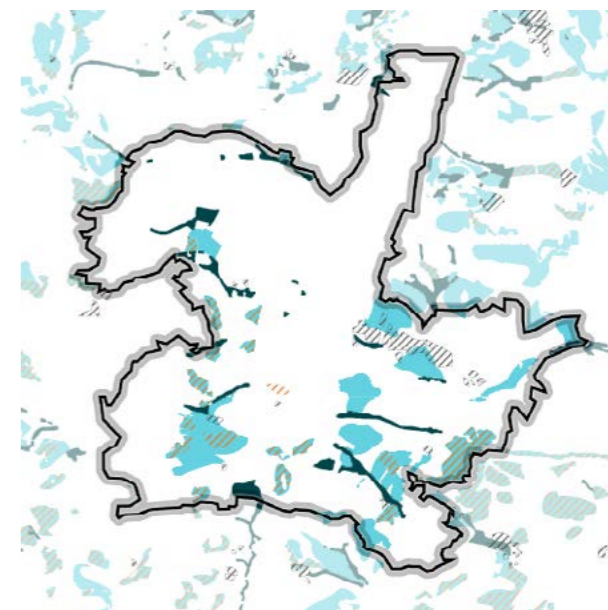
Záplavová území

- Q5 průtok povodně, který je dosažen nebo překročen průměrně jedenkrát za 5 let
- Q20 průtok povodně, který je dosažen nebo překročen průměrně jedenkrát za 20 let
- Q100 průtok povodně, který je dosažen nebo překročen průměrně jedenkrát za 100 let
- Q500 průtok povodně, který je dosažen nebo překročen průměrně jedenkrát za 500 let

Na výřezu území jsou vyznačena záplavová území Mladotického potoka.

Aktivní zóny záplavového území jsou oblasti, které jsou náchylné k povodním a záplavám. Tyto zóny jsou definovány jako oblasti, ve kterých se při povodních vyskytuje průtok vody o určité výšce nebo rychlosti.

Podle vodního zákona je v oblastech aktivních zón záplavových území zakázáno umísťovat, povolovat a provádět většinu staveb s výjimkou vodních děl a některých dalších vybraných druhů staveb.

Zamokřené půdy

- zamokřené půdy + velmi vhodné k zatravnění
- půdy s vysokou vsakovací schopností
- ▨ půdy vhodné k zatravnění

Zamokřené půdy mají vysokou úroveň nasycení vodou. Toto může být způsobeno vysokou hladinou podzemní vody, deštěm, povodněmi, ale také lidskou činností.

Mokřady pomáhají zadržovat vodu v krajině, což zvyšuje zásoby podzemní vody a snižuje riziko povodní a sucha. Mokřady zároveň fungují jako přírodní filtr a čistí vodu. Dále podporují biodiverzitu, jsou domovem mnoha druhů rostlin a živočichů a poskytují zdroj potravy pro různé druhy ryb, ptáků a savců.

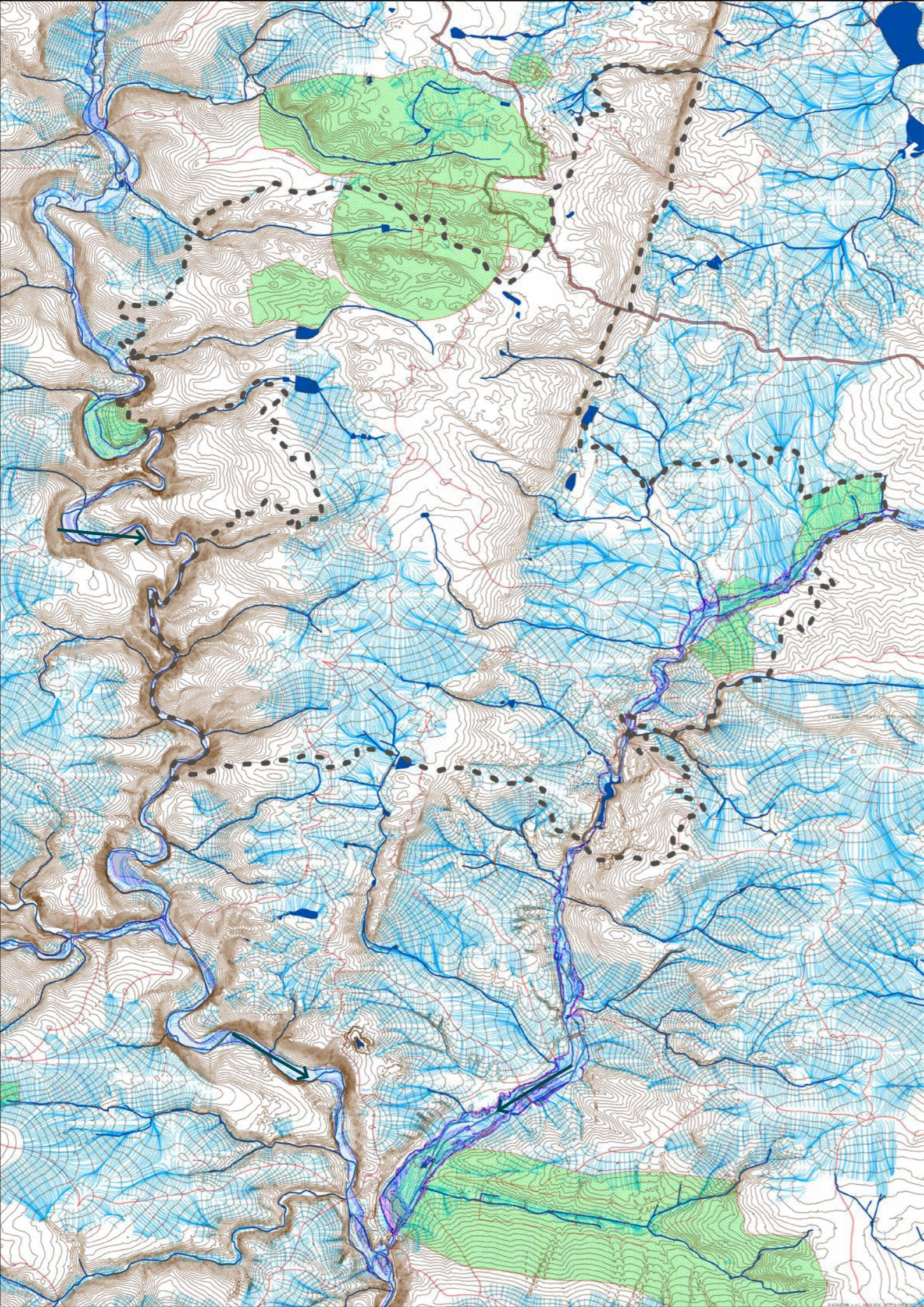
voda

vodní režim v území

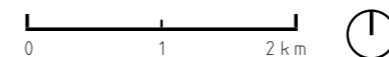
Na výřezu mapy v měřítku 1: 50 000 je znázornění vodní režim v území. Můžeme si všimnout odtokových linií vedoucích k Mladotickému potoce, který se jižněji vlévá do řeky Střely.

Zajímavým faktem je, že se kvůli silným deštům v 19. století Mladotický potok v místech mezi Odlezelským a Potvorovským kopcem rozvodnil natolik, že katalyzoval sesuv

permokarbonských vrstev západního svahu a byl jimi přehrazen. Díky této katastrofální události vzniká na mladotickém potoce nejmladší jezero v Česku - Odlezelské jezero. Území areálu sklárna je v široké rozloze chráněno pásmem ochrany vodních zdrojů. Nachází se zde několik studen.

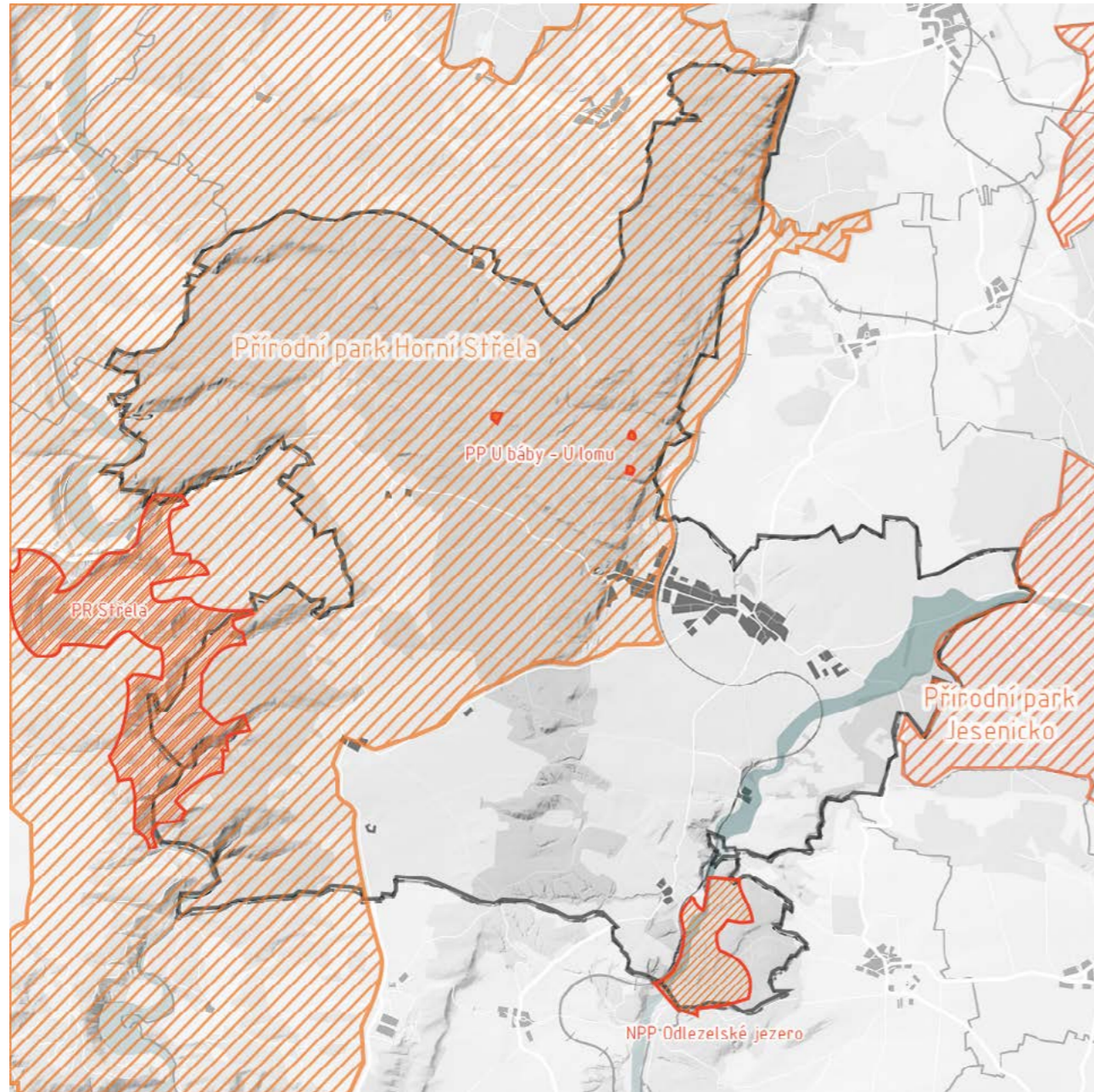

- KÚ Žihle
- vodní plochy
- vodní toky
- povodí IV. řádu
- povodí III. řádu
- povodí II. řádu
- Záplová území pro Q5
- Záplová území pro Q20
- Záplová území pro Q100
- Záplová území pro Q500
- Ochranná pásma vodních zdrojů

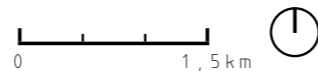

ochrana přírody

chráněná území

Obr. 25: Maloplošně chráněná území (aopkcr.maps.arcgis.com)

Ochrana území

Na západní polovině území se rozléhá **přírodní park Horní Střela**. Z východní strany ho pak částečně lemuje přírodní park Jesenícko. Přírodní park je obecná kategorie chráněného území s menším stupněm ochrany než národní park nebo chráněná krajinná oblast. Slouží především k ochraně krajinného rázu.

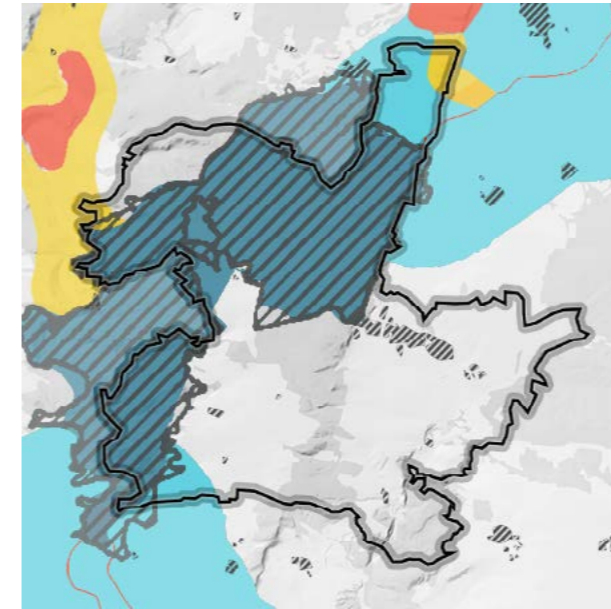
Významnou součástí území je **národní přírodní památka Odlezecké jezero**. Pro svůj

unikátní způsob vzniku a věk se jedná o památku národního významu od r. 1975.

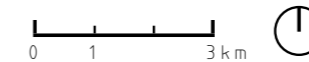
Severozápadně od zástavby Žihle se nachází **přírodní památka U báby - U lomu** složená ze 3 skalních útvarů - žulových balvanů Bába, Dědek a Víklan. Jižně od Rabštejna nad Střelou se rozléhá **přírodní rezervace Střela**. V obou případech se jedná o chráněné území regionálního významu.

ochrana přírody

ÚSES

Obr. 27: ÚSES (aopkcr.maps.arcgis.com)

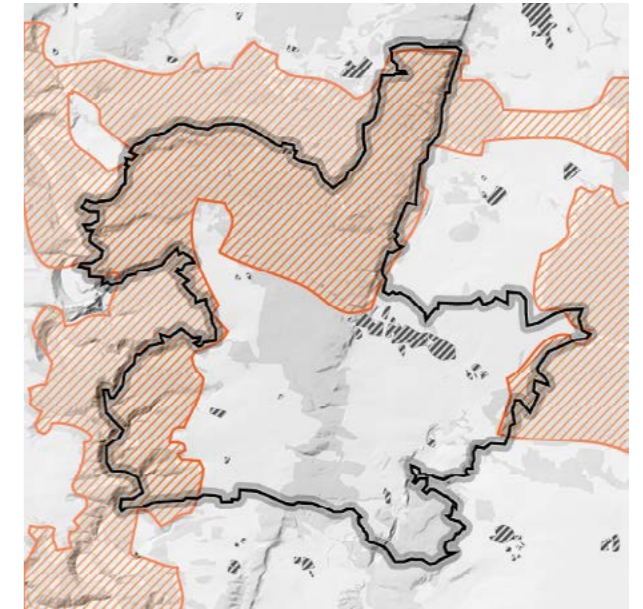

Územní systém ekologické stability

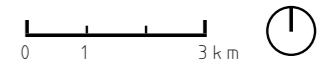
- nadregionální koridor
- osa nadregionálního koridoru
- nadregionální biocentrum
- nadregionální biocentrum - koncepce
- regionální biokoridor
- regionální biocentrum

Ve správním území Žihle jsou vymezeny nadregionální biokoridor a nadregionální biocentrum Střela-Rabštejn. Tmavě šedou šrafovou je pak zaznamenána koncepce tohoto nadregionálního biocentra z roku 2019.

Výstavba v tomto území může být povolena pouze v případech, kdy nedochází k narušení přírodních hodnot a biologické rozmanitosti území. Záměr musí být zároveň projednán s orgány ochrany přírody. V každém případě je nutné pečlivě zvažovat plánovanou výstavbu v území ÚSES a zohledňovat ochranu přírody a krajiny jako důležitý faktor při rozhodování o výstavbě.

Obr. 26: Biotop zvláště chráněných savců (aopkcr.maps.arcgis.com)

Průchodnost krajiny pro velké savce

- biotop zvláště chráněných velkých savců - migrační koridory

Rys, vlk, medvěd a los patří mezi „druhy národního významu“, jsou zároveň tzv. deštníkovými druhy, které svými nároky zastřešují široké spektrum dalších druhů. S ohledem na biologii těchto druhů je nutné za biotop nutně považovat i místa, kde tyto druhy žily v nedávné minulosti, kde se zdržují přechodně nebo kde lze jejich výskyt v dohledné době očekávat. Součástí biotopu těchto druhů jsou nejen území trvalého výskytu (jádrová území), ale i migrační koridory mezi těmito oblastmi, které jsou tvořeny převážně lesními pozemky, v nezbytné míře zahrnují i zem. půdu, vodní plochy a toky, komunikace a ostatní plochy.

Regulativy:

ZÁSTAVBA	obecně se zástavba nepřipouští, pouze v případech kdy orgán OP vyloučí škodlivý vliv na průchodnost koridoru
DOPR. A EN. INFRA.	stavby dopravní a energetické infrastruktury jsou možné za podmínky, že v místě křížení s koridorem jsou navržena odpovídající opatření omezující bariérový účinek
ZEMĚDĚLSKÁ KR.	omezení zřizováním obtížně překonatelných plotů, ohrad a dalších migračních bariér (pastevní areály, vinice, pěstování rychle rostoucích dřevin apod.), podpora výsadby zeleně
LESNÍ POZEMKY VOD. TOKY A NÁDRŽE	hospodaření bez omezení, pouze zákaz obor a farem správa vodních toků bez omezení, vyloučení technických úprav omezujících průchodnost

ochrana přírody

chráněná území

Obr. 28: Řeka Střela (foto Petr Kinšt)

Řeka Střela

Řeka Střela, známá především svým malebným kaňonovitým údolím, pramení u obce Prachometry a po stokilometrovém toku se u obce Liblín vlévá do řeky Berounky.

z historie

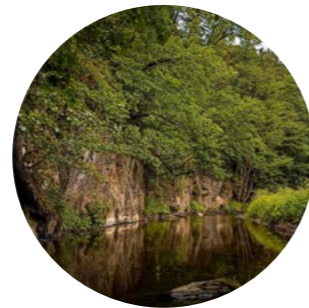
Název řeky je údajně odvozen z pověsti, podle které **kníže zastřelil havrana**, jehož hejno rušilo knížecí družinu při lovu. V havranově žaludku se ukrýval očarovný drahokam, pomocí něhož jakýsi cizinec zničil havraní hejno, které svou magickou mocí zaklelo hrad na vysoké skále nad řekou. Na připomínku události byl hrad pojmenován **Havraní kámen** (německy **Rabenstein**) a řeka podle knížecího šípu Střela. V minulosti byly používány také názvy Lososnice, Sagitta (Šíp, Šipka), Schipka, Schinka a Schnella.

Obr. 30: Břidlicové lomy v PR Střela (prirodaceska.cz)

Obr. 29: Kamenný most v Rabštejně nad Střelou (foto Themaspet.cz)

Obr. 31: Řeka Střela (blog.affekt.cz)

Obr. 32: Vodní nádrž Žlutice (foto Jan Boredský)

základní údaje

délka toku	101,6 km
plocha povodí	921,8 km ²
průměrný průtok	3,20 m ³ /s

Výškový rozdíl mezi pramenem a ústím 413,95 m.

Důvodem ochrany přírodní rezervace Střela je zachování části kaňonovitého údolí řeky Střely s význačnou geomorfologickou stavbou a přirozenými teplomilnými porosty.

Horní část toku s vodním dílem Žlutice je využívána jako zdroj pitné vody pro rozsáhlou oblast od Žatce ke Stříbru. Vodnost a výškový profil toku neumožňuje větší zisk vodní energie, přesto je zde několik malých vodních elektráren, největší je na vodním díle Žlutice (219 kW). V minulosti zde pracovala celá řada malých vodních mlýnů a pil.

Obr. 33: Řeka Střela (mapy.cz)

ochrana přírody

chráněná území

Odlezenské jezero

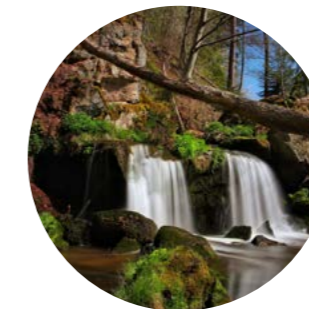
Nedaleko Odlezel, pod Potvorovským kopcem se nachází nejmladší jezero v Čechách - díky svému unikátnímu vzniku a geologickému fenoménu se jedná o národní přírodní památku.

základní údaje

rozloha	4,53 ha	délka	500 m
šířka	100 m	max. hloubka	6,6 m

Obr. 34: Odlezenské jezero (kudyznudy.cz)

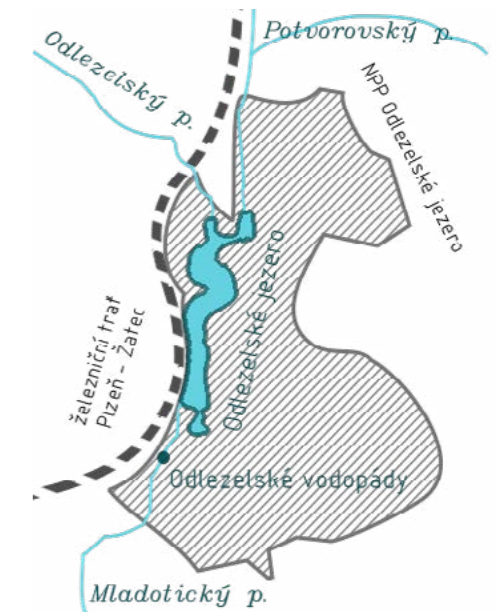
Obr. 35: Odlezenské vodopády (foto Jarka mapy.cz)

Udávaná hloubka jezera v průběhu času postupně klesá - jezero se tedy rychle zanášá a bez lidského zásahu by mohlo během několika desetiletí zaniknout. Pod hrází se na kaskádě potoka nachází dva vodopády. Do jezera kromě Mladotického potoka ústí ještě Odlezenský potok.

z historie

Jezero vzniklo bezprostředně po **mimořádně silných deštích** 25. a 26. května 1872. Rozvodněný Mladotický potok katalyzoval sesuv permokarbonských vrstev západního svahu Potvorovského kopce do údolí, které v noci z 27. na 28. května potok přehradily. Katastrofální povodeň nebyla jediným důvodem sesuvu - svah se neznatelně sesouval v důsledku své struktury, dále byla na kopci po staletí řada pískovcových lomů snižující stabilitu svahu a přispěl zřejmě i čerstvý zářez pro Železniční trať Plzeň-Žatec.

Obr. 40: Odlezenské jezero (mapy.cz)

Žulové balvany Bába, Dědek a Viklan

Důvodem ochrany přírodní památky U baby - U lomu je skupina žulových balvanů, které vznikly bochníkovitým zvětváním a rozpadem hrubozrnné biotické žuly tiského masivu nad sousední Žihelskou brázdou.

Mnoho podobných balvanů v okolí podlehl těžbě žuly, která zde probíhala do roku 1933, kdy zde byla poprvé vyhlášena památková ochrana.

Obr. 36: Balvan Bába (geologie-astronomie.cz)

Obr. 37: Balvan Dědek (geologie-astronomie.cz)

Obr. 38: Balvan Viklan (geologie-astronomie.cz)

Obr. 39: Žulové skalky v okolních lesích (geologie-astronomie.cz)

4 VÝVOJ ÚZEMÍ

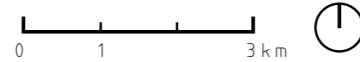
Ve čtvrté kapitole pomocí historických map, fotografií a časové osy prozkoumáme historii Žihle a jejího okolí. Kapitola se věnuje jak obecnému historickému vývoji severního Plzeňska, tak i podrobnějšímu rozboru vývoje jednotlivých částí území.

vývoj v mapách

Müllerovo a I. vojenské mapování

Obr. 51: Müllerova mapa Čech (oldmaps.geolab.cz)

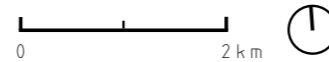
Müllerova mapa Čech

z roku 1720

Na Müllerově mapě Čech z roku 1720 je vyznačena kopcovitá z velké části zalesněná krajina severního Plzeňska. Z vodních ploch v okolí jsou na mapě zaznamenány rybníky Blatno a Stebenský, menší rybníky na území nejsou zaznamenány kvůli detailu mapy. Na západní straně je zaznamenána meandrující řeka Střela v údolním zářezu, v jednom z jejích meandrů leží středověké městečko Rabštejn. Východní části území jsou zakresleny potoky: Mladotický, Žihelský a Potvorovský. Z památek je v tomto výřezu zaznamenán kostel v Tisé u Blatna, potvorovský kostel sv. Mikuláše a Žihelský zámek společně se sousedícím kostelem sv. Václava a samostatně popsány kostel sv. Filipa a Jakuba (S. Philip. lac.). Popsány jsou části Žihle: Nový Dvůr (Neuhof), Hluboká (Hluboky), Kalec (Kaletz), Odlezly (Gros Voitles) a Přehořov (Przchorz). V jižní části jsou tečkovanou čarou vyznačeny významnější obchodní stezky. Mohlo by se jednat o Erfurtskou stezku vedoucí z Prahy do německého Erfurtu.

Obr. 52: I. vojenské mapování (oldmaps.geolab.cz)

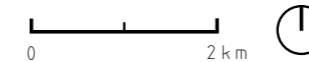
I. vojenské mapování – josefské

1764-1768 a 1780-1783 (rektifikace), měřítko 1: 28 800

Na mapě I. vojenského mapování vidíme již mnohem detailnější záznam území. Je patrné, že zástavba Žihle se nacházela v 18. století pouze ve východní části v blízkém okolí zámku. Na mapě je zaznamenán žihelský rybník a popsán kostel sv. Filipa a Jakuba (S. Philip). Jižně do Žihle je zaznamenán rybník Bělídlo, dále pak na levé straně výřezu vidíme Prostřední a Oborní rybník v Novém Dvoře. Severně od Žihle je zaznamenán dnes již zaniklý dvůr Pohvizdy s přílehlým rybníkem.

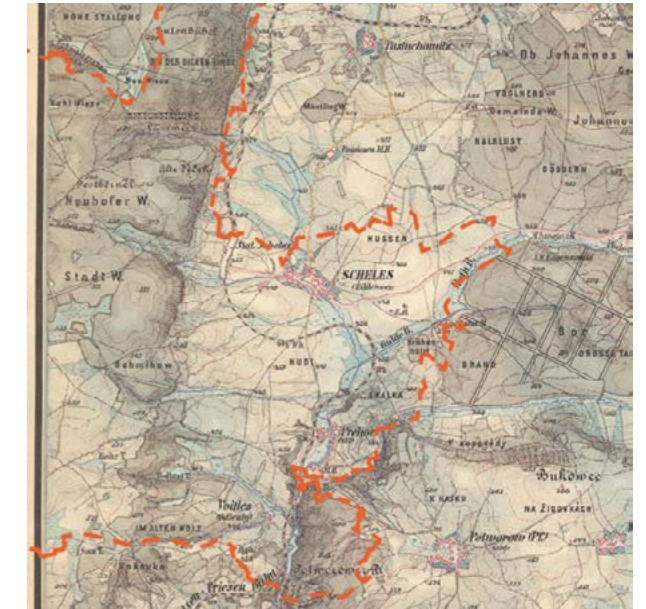
Obr. 53: II. vojenské mapování (oldmaps.geolab.cz)

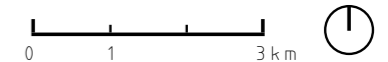
II. vojenské mapování - Františkovo

1836-1852, měřítko 1: 28 800

Na Františkově mapování vidíme vytyčenou trasu plánované železniční tratě Plzeň - Žatec. Podrobnější informace o vývoji tratě i dalších území viz další strana. Zástavba Žihle zůstává ve východní části s dominantou kostela sv. Filipa na západním kopci. Výrazným prvkem této mapy je cesta vedoucí z Přehořova (Przchorz) kolem vrchu Hájek (Eremitage) lemovaná stromořadím. Severozápadně od Nového dvora (Neuhof) jsou zaznamenány rybníky Velký a Černý, na severním kraji katastrálního území je zaznamenána Sklárna (Tysser Glashütte), západně od ní pak Petrův rybník. Jižně od dvora Kalec je vyobrazena alej směřující k zámku Velká Černá hať. Tmavšími plochami vyznačené lesy dosáhly v době II. vojenského mapování historicky nejmenšího rozsahu na našem území.

Obr. 54: III. vojenské mapování (oldmaps.geolab.cz)

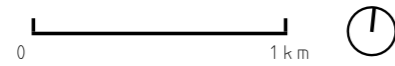
III. vojenské mapování - Františko-josefské

1876-1878 (Morava a Slezsko), 1877-1880 (Čechy), měřítko 1: 25 000

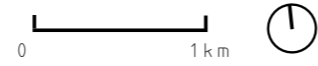
Na mapě III. vojenského mapování vidíme zaznamenanou čerstvě postavenou železniční trať. Stanice Žihle (Stat. Scheles) se nachází přibližně kilometr západně od historické zástavby obce. Tímto směrem se pak zástavba na přelomu století začne rozšiřovat. Světle modrou barvou je vyznačen rozsah říčních niv, tmavě modrou pak samotné vodní toky. Východně od Žihle v PP Jesenicko vidíme pravoúhlé protipožární zářezy v lese. Některé ze stezek jsou zachovány dodnes.

vývoj v mapách

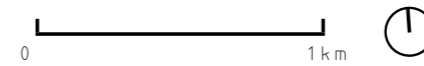
letecké snímky

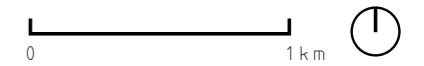
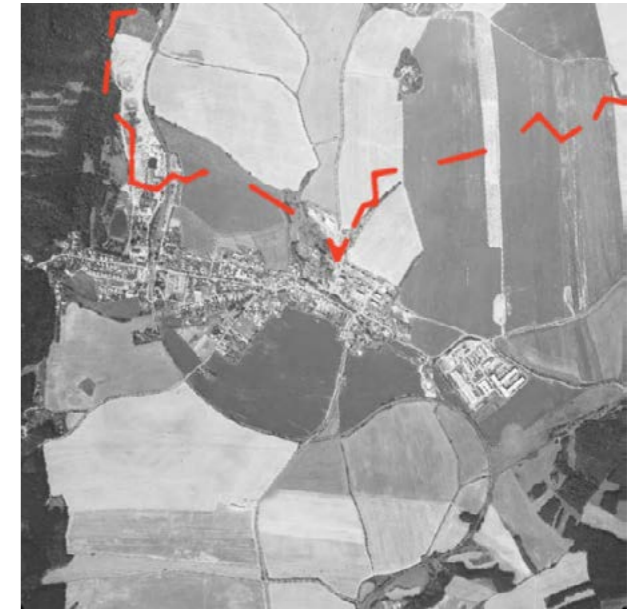
1938

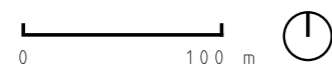
1952

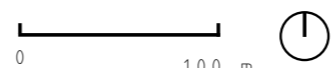
1968

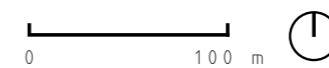
1993

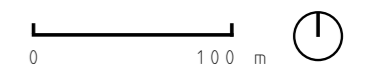
1952

2000

2005

2024

vývoj v mapách

Žihle a Sklárna

5 ČLOVĚK V KRAJINĚ

Pátá kapitola nás provede kulturní krajinou Žihle a jejího okolí. V mapách vyznačí hlavní body zájmu v okolí (kulturní památky atd.), prostupnost krajiny (pro pěší, cyklisty, jezdce atd.) a její využití. Dále se kapitola zaměřuje na statistické údaje o obyvatelstvu obce. W

kulturní památky

obec Žihle

Mariánská Týnice

Barokní probošství s poutním kostelem, vybudováno v letech 1711-1768. Tvůrcem tohoto vrcholného projevu české barokní architektury byl Jan Blažej **Santini** a stavitelem plaský klášter. Dnes zde sídlí Muzeum a galerie severního Plzeňska.

Obr. 56: Mariánská Týnice (marianskatynice.cz)

Zámek Manětín

Barokní zámek do dnešní podoby přestavěný v r. 1712 podle plánů T. Hafeneckera. Na západní straně je zámek spojen chodbou s kostelem sv. Jana Křtitele. Za zámkem je zahrada rozdělená potokem na francouzskou a anglickou část. Bohatá sochařská výzdoba dala Manětínu označení perla západočeského baroka.

Obr. 57: Zámek Manětín (foto Ondřej Koniček)

Kostel sv. Mikuláše

Pozdně románský kostel v obci Potvorov byl postaven před r. 1241 z kamenných neomítaných kvádrů. V interiéru apsidy se nacházejí fresky z 13. a 14. stol. s motivem Kristus Pantokrator a gotický pás se světi.

Obr. 58: Kostel sv. Mikuláše (npu.cz)

Lidová architektura

Nejvíce staveb lidové architektury patřících k památkovému fondu nalezneme v Rabštejně n. Střelou, další roubené stavby stojí např. v Borku, Robčicích, Rybnici, Jarově, Hlinci, Lhotě, Nynici nebo v Žihlici.

Obr. 59: Lidová architektura Rabštejn n. Střelou (chatar-chalupar.cz)

Obr. 55: Klášter Plasy (kudyznudy.cz)

Obr. 60: Klášter Plasy (kudyznudy.cz)

Obr. 62: Zámek Manětín (foto Ondřej Koniček)

Obr. 64: Kostel sv. Mikuláše (npu.cz)

Klášter Plasy

Cisterciácký klášter založil kníže Vladislav II. v r. 1144. Postupně zde vznikl klášterní komplex, který je dnes národní kulturní památkou přístupnou veřejnosti. K dalším památkám patří sýpky s královskou kaplí a prelatura.

Mariánská Týnice

Barokní probošství s poutním kostelem, vybudováno v letech 1711-1768. Tvůrcem tohoto vrcholného projevu české barokní architektury byl Jan Blažej **Santini** a stavitelem plaský klášter. Dnes zde sídlí Muzeum a galerie severního Plzeňska.

Obr. 61: Mariánská Týnice (marianskatynice.cz)

Zámek Manětín

Barokní zámek do dnešní podoby přestavěný v r. 1712 podle plánů T. Hafeneckera. Na západní straně je zámek spojen chodbou s kostelem sv. Jana Křtitele. Za zámkem je zahrada rozdělená potokem na francouzskou a anglickou část. Bohatá sochařská výzdoba dala Manětínu označení perla západočeského baroka.

Rabštejn nad Střelou

Nejmenší městečko ve střední Evropě je poprvé zmiňováno r. 1269. K památkám patří gotický hrad přestavěný na zámek, zbytky městského opevnění, kostel Panny Marie Sedmibolestné, klášter nebo židovský hřbitov.

Obr. 63: Rabštejn nad Střelou (foto Václav Sidorjak)

Kostel sv. Mikuláše

Pozdně románský kostel v obci Potvorov byl postaven před r. 1241 z kamenných neomítaných kvádrů. V interiéru apsidy se nacházejí fresky z 13. a 14. stol. s motivem Kristus Pantokrator a gotický pás se světi.

Obr. 65: Lidová architektura Rabštejn n. Střelou (chatar-chalupar.cz)

Lidová architektura

Nejvíce staveb lidové architektury patřících k památkovému fondu nalezneme v Rabštejně n. Střelou, další roubené stavby stojí např. v Borku, Robčicích, Rybnici, Jarově, Hlinci, Lhotě, Nynici nebo v Žihlici.

body zájmu

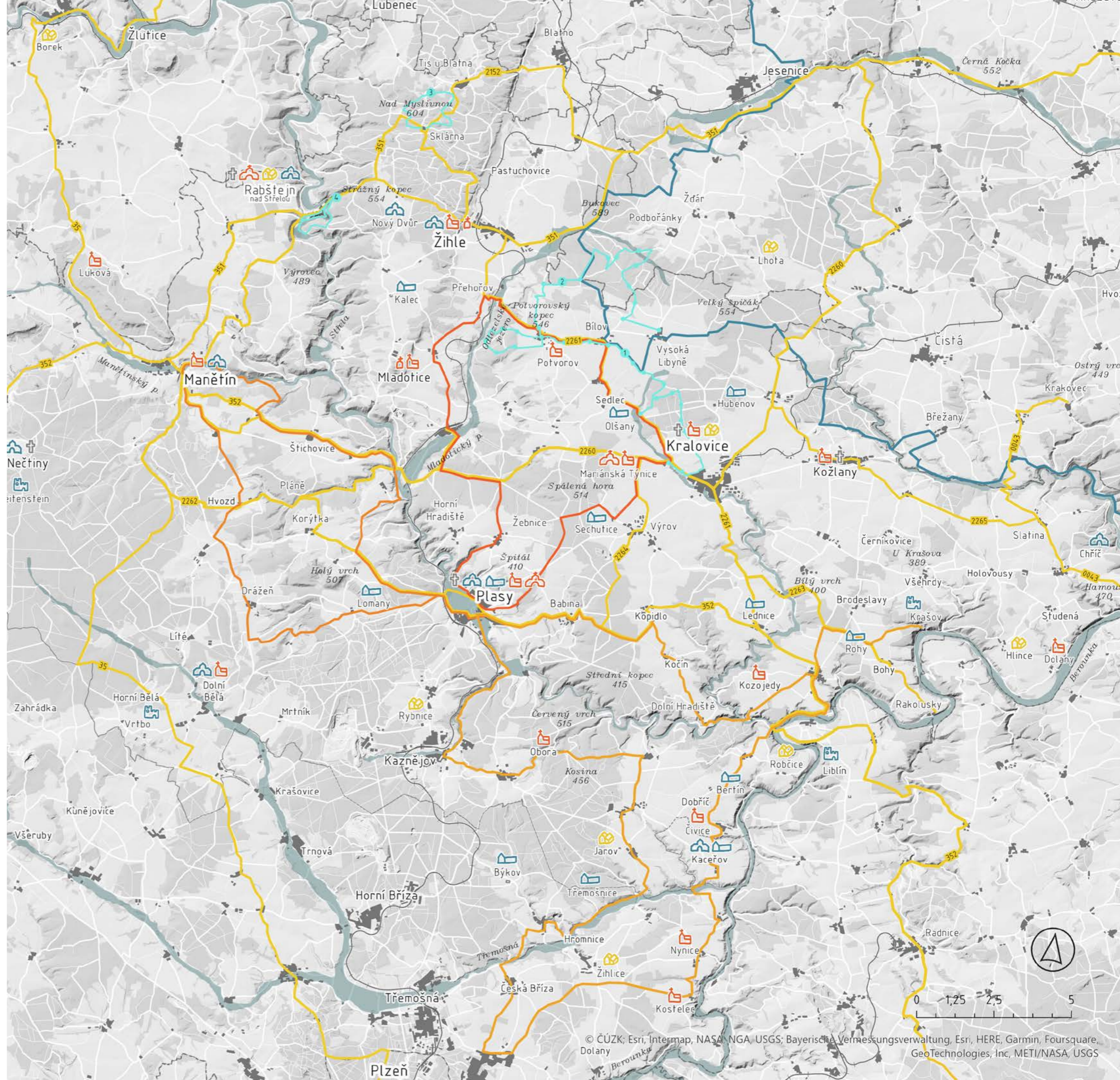
severní Plzeňsko

Na území severního Plzeňska se nachází mnoho významných památek a je tak frekventovaně navštěvovanou turistickou oblastí. Celá oblast je významně ovlivněna činností plaského klášteřa. Nachází se zde mnoho dvorů, kostelů, zámků a hradů. Z drobnějších památek je pak tato barokní krajina poseta kapličkami, křížky, sochami a památníky.

V povodí řeky Střely s hlubokými a malebnými údolímí se nachází středověké městečko Rabštejn nad Střelou s roubenými a hrázděnými domy, zámek se zbytky gotického hradu a klášter. K nejnavštěvovanějším městům patří Manětín s krásným barokním zámek, kde silnici lemují unikátní galerie soch a plastik a Plasy s historickým areálem kolem monumentálního klášterního konventu. V těsném sousedí Kralovic je v bývalém klášteře v Mariánské Týnici sídlo Muzea a galerie severního Plzeňska se zajímavou expozicí tohoto kraje.

V kaňonech horního toku řeky Berounky stojí za shlédnutí renesanční zámek Kaceřov a zříceniny hradů Krašov a Libštejn.

- cyklotrasa Baroko 1
- cyklotrasa Baroko 2
- cyklotrasa Baroko 3
- ostatní cyklotrasy
- jezdecké stezky
- naučné stezky
- 1 NS Cesta jediného boha
- 2 NS Cesta slovanských bohů
- 3 NS Sklárna (Žihelsko)
- 4 NS Rabštejn nad Střelou
- kláštery
- kostely
- kaple
- hrobky a hřbitovy
- zámky
- hrady
- dvory
- lidová architektura

demografie

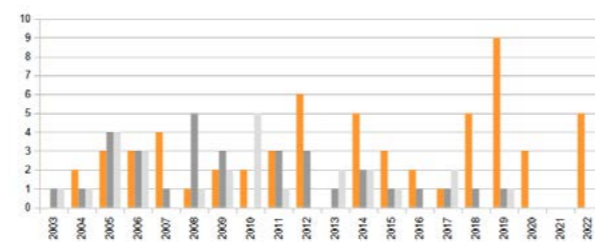
obyvatelstvo Žihle

Obr. 66: Celkový přírůstek obyvatel - graf (czso.cz)

Celkový přírůstek obyvatel

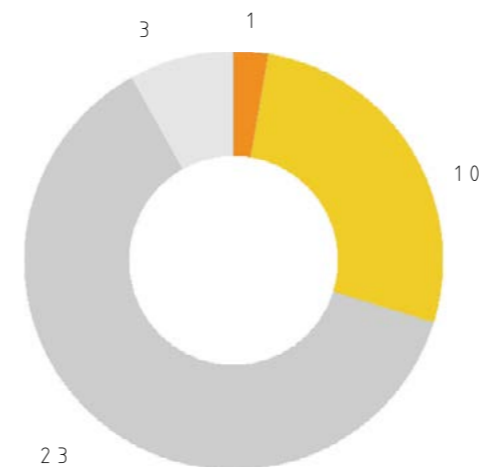
Na počátku tisíciletí se přírůstek obyvatel Žihle pohyboval v mírně kladných hodnotách, ale v posledních deseti letech sledujeme markantní úbytek obyvatel, převážně migrační v letech 2012, 2014 a 2015. V posledních letech letích se obyvatelstvo Žihle opět mírně rozrůstá.

Obr. 67: Sňatky, rozvody, potraty - graf (czso.cz)

Sňatky, rozvody a potraty

V posledních deseti letech se v obci sezdalo 33 párů. Těch rozvedených naopak ubylo. V posledních třech letech nejsou evidovány žádné rozvody ani potraty.

Obr. 68: Čas denní dojížděky - graf (czso.cz)

Délka dojíždění za prací

- 0 - 14 min
- 15 - 29 min
- 30 - 59 min
- 60 a více min

Většina pracujících obyvatel Žihle dojíždí za prací do okolních větších obcí a menších měst - cesta trvá 15 až 30 minut.

demografie

obyvatelstvo Žihle

6

TERÉNNÍ PRŮZKUM

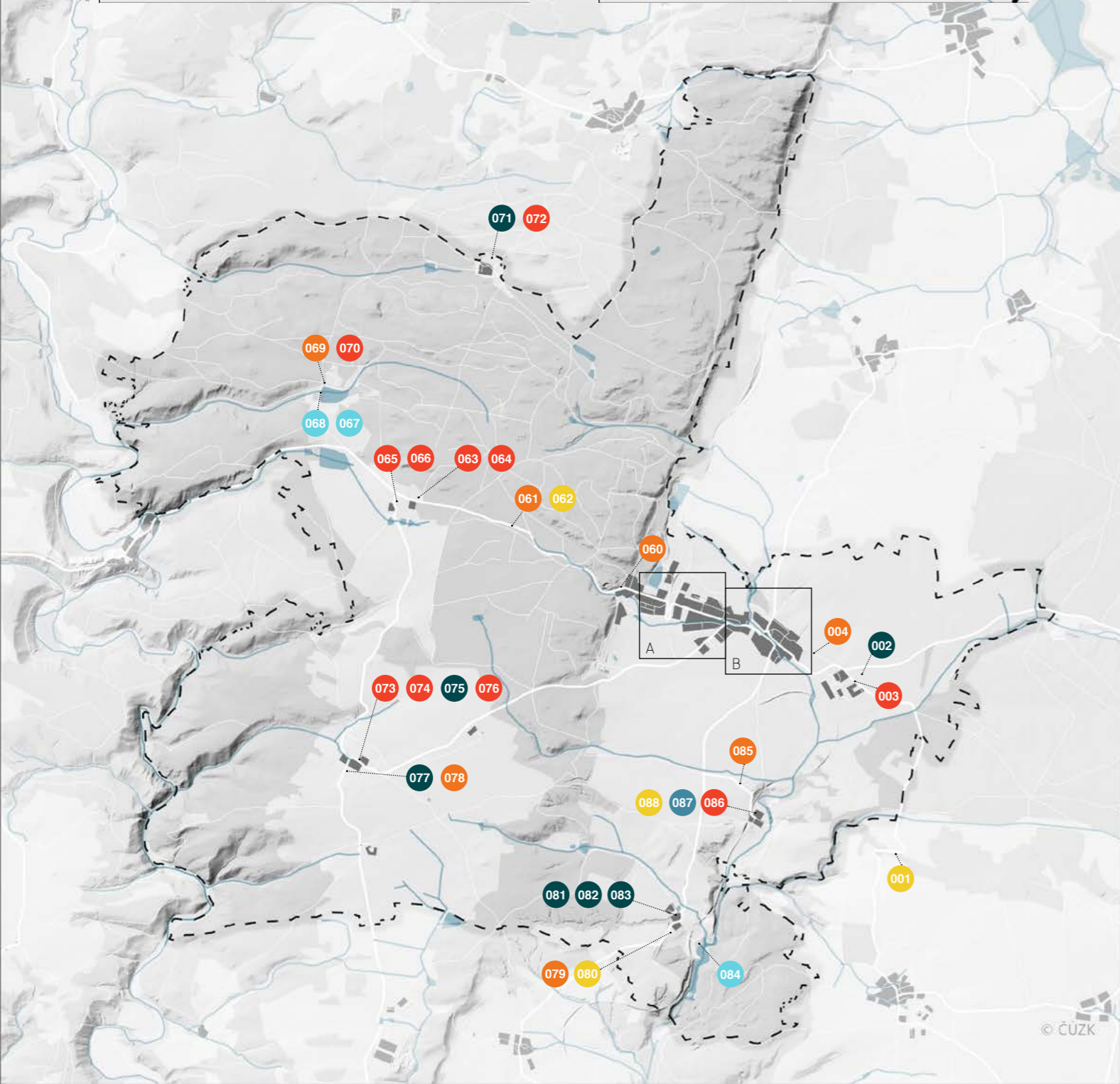
Na území byl proveden detailní terénní průzkum v několika ročních obdobích. V této kapitole jsou fotografie, pořízené při terénním průzkumu, rozřazeny podle charakteru a lokace území.

terénní průzkum

mapa fotodokumentace

Na celém území byl proveden podrobný terénní průzkum, díky kterému bylo přesněji určeno zadání diplomové práce.

Průzkumy probíhaly v září a listopadu roku 2023. Pozdější podrobnější průzkum navrhovaného území proběhl v březnu roku 2024.

Kategorizace fotodokumentace

- krajina
- cesty
- zástavba
- veřejná prostranství
- detaily
- voda
- ostatní

fotodokumentace

východní část Žihle

001 žihelská krajina

Obr. 69: Pohled na Žihli z jihovýchodní strany (foto autorka 6.11.2023)

002 křížek na rozcestí

Obr. 72: Křížek u autobusové zastávky Žihle, st. statek (foto autorka 6.11.2023)

003 žihelský statek

Obr. 70: Budovy Žihelského statku, a.s. (foto autorka 6.11.2023)

004 východní přístupová cesta

Obr. 73: Východní příchozí cesta k Žihli (foto autorka 29.9.2023)

005 bytová zástavba

Obr. 71: Bytová zástavba ve východní části Žihle (foto autorka 29.9.2023)

006 bytová zástavba

Obr. 74: Bytová zástavba ve východní části Žihle s pohledem na kostel sv. Václava (foto autorka 29.9.2023)

fotodokumentace

východní část Žihle

007 potraviny Žihle

Obr. 75: Potraviny Šimek východně od návsi (foto autorka 6.11.2023)

008 pohled na zámek a kostel

Obr. 78: Pohled z bytové zástavby na kostel sv. Václava a zámek (foto autorka 29.9.2023)

009 pohled od kostela a zámku

Obr. 76: Pohled od kostela sv. Václava a zámku do ulice vedoucí k bytové zástavbě (foto autorka 6.11.2023)

010 zámek Žihle

Obr. 79: Chátrající budova žihelského zámku sousedící s kostelem sv. Václava (foto autorka 29.9.2023)

011 socha sv. Jana Nepomuckého

Obr. 77: Pohled na sochu sv. Jana Nepomuckého a kostel sv. Václava zpoza čerpací stanice (foto autorka 29.9.2023)

012 východní část návsi

Obr. 80: Východní část návsi s potravinami a čerpací stanicí s kostelem a zámek v pozadí (foto autorka 29.9.2023)

fotodokumentace

žihelská návěs - východní část

013 obecní úřad

Obr. 81: Budova obecního úřadu (foto autorka 29.9.2023)

014 prostranství před OÚ

Obr. 84: Asfaltový plácek před budovou OÚ s křižovatkou v pozadí (foto autorka 29.9.2023)

015 prostranství před OÚ

Obr. 82: Zelený plácek před budovou OÚ se sochou a čerpací stanicí (foto autorka 29.9.2023)

016 východní část návsi

Obr. 85: Pohled na východní část návsi od Žihelského potoka (foto autorka 29.9.2023)

017 východní část návsi

Obr. 83: Budova čp. 51 s Potravinami u Davida z cesty lemující Žihelský potok (foto autorka 29.9.2023)

018 Žihelský potok

Obr. 86: Pohled na Žihelský potok z prostředního mostu (foto autorka 29.9.2023)

fotodokumentace

žihelská návěs - střed

020 návěs jako parkoviště kamiónů

Obr. 90: Zasněžený pohled na střed návsi, kde na plácku pro setkávání parkují kamióny (foto autorka 10.12.2023)

019 pohled od kostela

Obr. 87: Plácek sloužící pro setkávání obyvatel - pohled od kostela sv. Václava (foto autorka 6.11.2023)

021 Žihelské posvícení

Obr. 88: Pohled na kostel z akce Žihelské posvícení (foto autorka 30.9.2023)

022 Žihelské posvícení

Obr. 91: Akce Žihelské posvícení (foto autorka 30.9.2023)

023 Žihelské posvícení

Obr. 89: Akce Žihelské posvícení (foto autorka 30.9.2023)

024 severní příjezdová cesta

Obr. 92: Severní příjezd do obce s pohledem na kostel sv. Václava a plácek pro setkávání (foto autorka 29.9.2023)

fotodokumentace

náves - západní část

025 pohled na náves ze středního mostu

Obr. 93: Západní část návsi - pohled z východu (foto autorka 10.12.2023)

026 příjezdová cesta na náves

Obr. 96: Příjezd na západní část návsi přes prostřední (hlavní) most (foto autorka 10.12.2023)

027 pohled z návsi na sever

Obr. 94: Pohled na JiPLUS u Martina ze západní části návsi (foto autorka 10.12.2023)

028 pohled na náves ze západu

Obr. 97: Západní část návsi s lemující silnicí č. 206 (foto autorka 29.9.2023)

029 autobusová zastávka

Obr. 95: Autobusová zastávka Žihle,nám. a vývěsní tabule (foto autorka 29.9.2023)

030 západní most přes potok

Obr. 98: Západní most přes Žihelský potok (foto autorka 29.9.2023)

031 autobusová zastávka

Obr. 99: Autobusová zastávka Žihle,nám. s lavičkami v západní části návsi (foto autorka 29.9.2023)

fotodokumentace

detaily - náves, potok, rybník

032 brod v západní části návsi

Obr. 102: Brod Žihelským potokem v západní části návsi (foto autorka 29.9.2023)

033 lavičky podél potoka

Obr. 100: Lavičky podél potoka v západní části návsi (foto autorka 29.9.2023)

034 hráz

Obr. 103: Hráz na Žihelském potoku v západní části návsi (foto autorka 29.9.2023)

035 lavičky ve střední části návsi

Obr. 101: Posezení pod jehličnany ve střední části návsi (foto autorka 29.9.2023)

036 žihelský rybník

Obr. 104: Žihelský rybník - soukromé vlastnictví (foto autorka 29.9.2023)

fotodokumentace

důležité budovy

037 kulturní dům

Obr. 105: KD Žihle s návsí v pozadí (foto autorka 29.9.2023)

038 základní škola

Obr. 108: Masarykova ZŠ a MŠ (foto autorka 29.9.2023)

039 domov pro seniory

Obr. 106: Centrum pečovatelských a ošetrovatelských služeb Město Touškov - Žihle pobočka (foto autorka 29.9.2023)

040 obecní knihovna

Obr. 109: Obecní knihovna sousedící s budovou MŠ (foto autorka 29.9.2023)

041 nádraží

Obr. 107: Nádraží Žihle (foto autorka 29.9.2023)

042 hospoda

Obr. 110: Hospoda u Kiliána (foto Martin Kubík, mapy.cz, 1.8.2020)

fotodokumentace

hlavní ulice

043 hlavní ulice směrem na západ

Obr. 111: Pohled od KD na hlavní ulici směrem na západ (foto autorka 6.11.2023)

044 pošta

Obr. 114: Budova České pošty na hlavní ulici (foto autorka 6.11.2023)

045 hlavní ulice se stromořadím

Obr. 112: Stromořadí lemující hlavní ulici - pohled směrem na západ (foto autorka 6.11.2023)

046 odbočka z hlavní ulice ke kostelu

Obr. 115: Odbočka z hlavní ulice ke kostelu sv. Filipa a Jakuba (foto autorka 29.9.2023)

047 prostranství před kostelem

Obr. 113: Východní prostranství před kostelem sv. Filipa a Jakuba (foto autorka 29.9.2023)

048 prostranství před kostelem

Obr. 116: Pohled na fotbalové hřiště z východního prostranství před kostelem sv. Filipa a Jakuba (foto autorka 29.9.2023)

fotodokumentace

kostel sv. Filipa a Jakuba

049 památník

Obr. 117: Památník obětem transportu smrti 1945 (foto autorka 29.9.2023)

050 hřbitov

Obr. 120: Hřbitov u kostela sv. Filipa a Jakuba (foto autorka 29.9.2023)

051 kostel

Obr. 118: Pohled na kostel sv. Filipa a Jakuba od východní brány (foto autorka 29.9.2023)

052 alej

Obr. 121: Javorová alej před kostelem sv. Filipa a Jakuba (foto autorka 29.9.2023)

053 příjezd ke kostelu

Obr. 119: Západní příjezd ke kostelu (foto autorka 6.11.2023)

054 západní vstup ke kostelu

Obr. 122: Západní brána ke kostelu (foto autorka 6.11.2023)

fotodokumentace

západní část Žihle

056 západní část ulice

Obr. 126: Ulice vedoucí k lomu a k západní zástavbě Žihle (foto autorka 6.11.2023)

055 hřiště u nádraží

Obr. 123: Basketbalové hřiště u budovy nádraží (foto autorka 6.11.2023)

057 lom

Obr. 124: Zatopený lom (foto autorka 6.11.2023)

058 lom

Obr. 127: Zatopený lom (foto autorka 6.11.2023)

059 západní část Žihle

Obr. 125: Zástavba v západní části Žihle (foto autorka 6.11.2023)

060 západní okraj Žihle

Obr. 128: Západní okraj Žihle - silnice vedoucí k Novému Dvoru (foto autorka 6.11.2023)

fotodokumentace

Nový Dvůr

061 cesta lesem k Novému Dvoru

Obr. 129: Cesta z Žihle k Novému Dvoru - silnice 206 vedoucí lesem (foto autorka 6.11.2023)

062 lesy s žulovými balvany

Obr. 132: Pohled do lesa s PP U báby - U lomu s četným výskytem žulových balvanů (foto autorka 6.11.2023)

063 zřícenina zámku

Obr. 130: Zřícenina zámku Nový Dvůr (foto autorka 6.11.2023)

064 penzion

Obr. 133: Penzion U Zámku (foto autorka 6.11.2023)

065 zástavba

Obr. 131: Jižní zástavba Nového Dvora (foto autorka 6.11.2023)

066 hospodářský dvůr

Obr. 134: Historický hospodářský dvůr s ranchem a oborou (foto autorka 6.11.2023)

fotodokumentace

Poustky a Sklárna

067 Černý rybník

Obr. 135: Černý rybník - východně od příjezdové cesty s alejí (foto autorka 6.11.2023)

068 přítok Střely

Obr. 138: Přítok řeky Střely - západně od příjezdové cesty s alejí (foto autorka 6.11.2023)

069 alej

Obr. 136: Olšová alej lemující cestu k Poustkám s Černým rybníkem v pozadí (foto autorka 6.11.2023)

070 školící a výcvikové zařízení

Obr. 139: Školící a výcvikové zařízení Žihle (foto autorka 6.11.2023)

071 lanové centrum

Obr. 137: Lanové centrum Sklárna (foto autorka 6.11.2023)

072 škola v přírodě

Obr. 140: Areál školy v přírodě Sklárna (foto Václav Sidorjak)

fotodokumentace

Hluboká

073 návés

Obr. 141: Zástavba lemující návés Hluboké (foto autorka 6.11.2023)

074 návés

Obr. 144: Zástavba lemující návés Hluboké (foto autorka 6.11.2023)

075 křížek

Obr. 142: Křížek a „čekárna“ na návsi (foto autorka 6.11.2023)

076 hospoda

Obr. 145: Nově zrekonstruovaná hospoda na návsi (foto autorka 6.11.2023)

077 křížová cesta

Obr. 143: Křížová cesta na jižním okraji obce (foto autorka 6.11.2023)

078 jižní okraj

Obr. 146: Jižní pohled do krajiny z Hluboké (foto autorka 6.11.2023)

fotodokumentace

Kalec

079 krajina

Obr. 147: Pohled do krajiny při příjezdu ke Kalci směrem na jih (foto autorka 6.11.2023)

080 krajina

Obr. 150: Pohled do krajiny při příjezdu ke Kalci směrem na jih (foto autorka 6.11.2023)

081 krajina

Obr. 148: Pohled do krajiny při příjezdu ke Kalci (foto autorka 6.11.2023)

082 krajina

Obr. 151: Pohled do krajiny při příjezdu ke Kalci směrem na jih (foto autorka 6.11.2023)

083 rybníček

Obr. 149: Rybníček před hospodářským dvorem Kalec (foto autorka 6.11.2023)

084 dvůr Kalec

Obr. 152: Historický hospodářský dvůr Kalec (foto autorka 6.11.2023)

fotodokumentace

Odlezly

085 jižní okraj

Obr. 153: Pohled z jižního okraje Odlezel (foto autorka 6.11.2023)

086 jižní pohled na Odlezelské jezero

Obr. 156: Pohled z jižního okraje Odlezel na Potvorovský kopec a Odlezelské jezero (foto autorka 6.11.2023)

091 severní okraj

Obr. 159: Severní vstup do Přehořova (foto autorka 6.11.2023)

fotodokumentace

Přehořov

092 kaple

Obr. 161: Kaple Nejsvětější Trojice na návsi (foto autorka 6.11.2023)

087 zastávka autobusu

Obr. 154: Zastávka autobusu s lavičkami a rybníkem v pozadí (foto autorka 6.11.2023)

088 rybníček

Obr. 157: Rybníček na návsi (foto autorka 6.11.2023)

093 náves

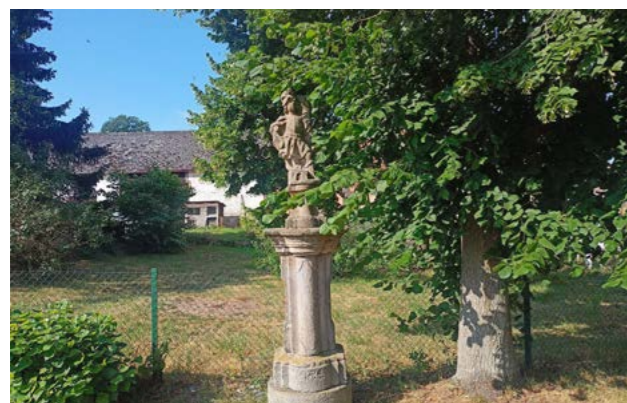
Obr. 160: Náves s autobusovou zastávkou (foto autorka 6.11.2023)

094 železniční trať

Obr. 162: Železniční trať s Přehořovem v pozadí (foto autorka 6.11.2023)

089 socha

Obr. 155: Socha sv. Floriána s jižní zástavbou v pozadí (foto autorka 6.7.2022)

090 zamrzlé Odlezelské jezero

Obr. 158: Zamrzlé Odlezelské jezero (foto autorka 15.1.2024)

S silné stránky

Krásná krajina a čisté životní prostředí

Žihlí obklopuje estetická a ekonomicky účelná barokní krajina vyjadřující harmonické propojení člověka s přírodou. V jejím zvládnutém terénu najdeme mezi mozaikou polí a velkými lesy mnoho rybníků, menších i větších vodních toků, vodopádů, studánek, jezer, zatopených lomů, alejí, historických cest, remízků a dalších prvků, které se podílejí na tvorbě jejího osobitého rázu.

Blízkost turistických atraktivit

Severní Plzeňsko je oblastí bohatou na kulturní i přírodní památky. V obci a jejím bezprostředním okolí se nachází kostely, zámky, kláštery, dvory, drobné památky, přírodní parky a rezervace. Krajina je protkaná turistickými stezkami a cyklotrasami.

Dobré sportovní zázemí

V Žihlí funguje fotbalový a nohejbalový klub. Každý má své hřiště. Zároveň se zde nachází basketbalové hřiště. V obci a jejích částech se nachází mnoho dětských hřišť, ping pongových stolů. V Poustkách sídlí školící a výcvikové zařízení, kde se pořádají školy v přírodě, a je zde možnost rekreačního i pracovního pobytu. Krajina je protkaná turistickými stezkami a cyklotrasami.

Bohatý kulturní a společenský život

V obci (např. a žihelské návsi, v hasičské zbrojnici, Národním domě Žihle, v KD Přehořov, atd.) se pořádají četné kulturní, společenské a sportovní akce. Obyvatelé se v hojném počtu na těchto událostech setkávají přibližně třikrát měsíčně.

Dostatečné dopravní spoje

Obec protíná silnice II. třídy, která se ve Žďáru napojuje na silnici I. třídy. Obecní části jsou propojeny silnicemi III. třídy a zpevněnými místními komunikacemi. Územím prochází železniční dráha Plzeň - Žatec. Dobré spojení veřejnou dopravou zajišťují i autobusové spoje nově propojené s železniční drahou na přestupním terminálu Žihle.

Absence průmyslových zón

V okolí se nenachází žádné průmyslové zóny. Ve východní části Žihle se nachází průmyslový areál bioplynové stanice.

Dostupnost datových sítí

V současné době probíhá v obci výstavba optické datové sítě.

Kamerový systém

Bezpečnost v obci Žihle zajišťuje kamerový dohledový systém.

W slabé stránky

Špatný stav návsi

Kvůli některým nešťastným rozhodnutím posledních deseti let je prostor návsi věnován spíše autům než lidem. V centru návsi, v těsné blízkosti kostela, zámku, úřadu a sochy sv. Jana Nepomuckého se nachází čerpací stanice. Náves ztrácí na charakteru a nevyužívá svůj potenciál.

Opuštěný areál Sklárna

V místech dřívějších škol v přírodě a letních táborů se dnes nachází pouze chátrající chatky, ubytovací zařízení a lanové centrum. Místo v soukromém vlastnictví nevyužívá svůj velký místní

potenciál.

Nízká prostupnost krajiny v části území

Krásná krajina v oblasti částí obce Hluboká, Kalec a Odlezly není zdaleka tak dobře prostupná jako severní část území.

Velký podíl dojíždějících do zaměstnání

Kvůli absenci významnějšího zaměstnavatele hodně obyvatel Žihle cestuje denně za prací do okolních měst.

Špatný stav některých komunikací

Některé místní komunikace v okrajových částech obce a hlavní tah obcí, který je v majetku Plzeňského kraje, nejsou v dobrém stavu.

Nedostatek pozemků pro novou výstavbu rodinných domů

Nedostatek obecních bytů

Nedostatek finančních prostředků na rozvoj obce

Nízký rozpočet obce brání v rozvoji a údržbě.

Stárnutí obyvatel

Kvůli migraci ubývá velké procento obyvatel v produktivním věku a obyvatelstvo obce stárne.

Migrace obyvatel do větších měst s lepší možností zaměstnání

Kvůli nedostatku zaměstnání v obci migrují obyvatelé Žihle do větších měst v okolí. Počet obyvatel obce v posledních letech klesal, pouze za poslední 2 roky mírně stoupl.

O příležitosti

Dálnice D6

Dostavba dálnice D6 (Praha - Karlovy Vary - Cheb) bude pro Žihlí znamenat lepší dostupnost a rychlejší napojení na velká města (Praha, Karlovy Vary).

Nová zástavba

Plánovaná zástavba v západní části obce může výrazně zkvalitnit veřejná prostranství, a lépe definovat urbánní strukturu obce.

Vývoj trendů

Vývojem trendů ve výstavbě směrem k udržitelnosti a také technologickému vývoji může dojít ke zkvalitnění zástavby.

vyhodnocení analýz

SWOT analýza

T hrozby

Suburbanizace

Globální megatrend “západního světa” - stěhování vyšší a střední třídy do zázemí měst. Obce, které nejsou v bezprostřední blízkosti větších měst, přichází o své obyvatelstvo.

Stárnutí populace

Globální megatrend “západního světa” - stárnutí silných ročníků spojené s nižší porodností zpřičiňuje zvyšování průměrného věku obyvatel. Postupně přibývá seniorů, kteří jsou již v neproduktivním věku. Zároveň nepřibývá počet lidí ve věku produktivním. Toto bude mít nepříznivé ekonomické důsledky, ale také to změní nároky na infrastrukturu občanské vybavenosti.

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT:
AR 2023/2024, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) POSÍLENÍ REKREAČNÍHO POTENCIÁLU OBCE ŽIHLE

(AJ) ENHANCEMENT OF THE RECREATIONAL POTENTIAL OF ŽIHLE

JAZYK PRÁCE: čj

Vedoucí práce:	Ing. Radmila Fingerová	Ústav: 15120
Oponent práce:	Ing. arch. Karel Golář	
Klíčová slova (česká):	rekreace, areál školy v přírodě, revitalizace, turismus, krajinná akupunktura, venkov	
Anotace (česká):	Diplomová práce navazuje na rozsáhlou analýzu území a navrhuje ve dvou na sebe navazujících částech koncepci posilující rekreační jeho potenciál. První část se zabývá detailním návrhem opuštěného areálu školy v přírodě Sklárna. Druhá část se zabývá menšími zásahy do krajiny řešeného území, jako je rozšíření cestní sítě nebo umístování menších staveb.	
Anotace (anglická):	The diploma thesis builds on an extensive analysis of the area and proposes in two interconnected parts a concept enhancing its recreational potential. The first part deals with the detailed design of the abandoned Sklárna site, used for school trips in the past. The second part deals with smaller interventions in the landscape of the area, such as the extension of the road network or designing and placing of smaller buildings.	

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 24.5.2024

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury
2/ ZADÁNÍ diplomové práce
Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Bc. Kristýna Vladyková
datum narození: 23.2.1998
akademický rok / semestr: AR 2023/24, letní semestr
obor: Krajinářská architektura
ústav: 15120 Ústav krajinářské architektury
vedoucí diplomové práce: Ing. Radmila Fingerová

téma diplomové práce: Posílení rekreačního potenciálu obce Žihle

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Diplomová práce se bude zabývat koncepcí revitalizace katastrálního území obce Žihle na severním Plzeňsku se zaměřením na posílení jejího rekreačního potenciálu. Základem bude analýza jednotlivých vrstev krajiny s důrazem na jejich hodnoty, zmapování území a výběr míst pro jednotlivé zásahy. Práce bude dělena do dvou částí – akupunktorních zásahů do krajiny pro posílení jejího rekreačního potenciálu a návrhu revitalizace opuštěného areálu školy v přírodě Sklárna, sloužícího jako zázemí pro návštěvníky území. Cílem práce bude podpoření současných hodnot krajiny z hlediska rekreace a vytvoření nového prostoru pro rekreaci místních i návštěvníků.

2/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Textová část bude obsahovat

- úvod
- rozšířenou anotaci diplomové práce
- analýzy řešeného území
- popis konceptu celkového řešení
- popis dílčích částí

Výkresová část bude obsahovat

- výkres stávajících širších vztahů v měřítku cca 1:35 000
- hlavní situaci v rozsahu měřítek 1:20 000 až 1:25 000
- situaci návrhu areálu Sklárna v rozsahu měřítek 1:500 až 1:1000
- situace a řezy detailů dílčích částí návrhu v rozsahu měřítek 1:20 až 1:500
- vysvětlující schémata, vizualizace dílčích částí návrhu (lze nahradit nebo doplnit axonometrií nebo jiným nadhledovým zobrazením), doporučený mobiliář

Měřítka zpracování všech závěrečných výstupů budou během semestru konzultována a v případě potřeby se souhlasem vedoucí diplomové práce upravena.

Výstupy práce budou výstavní plakát rozměru 1188 x 1682 mm (4x A1) a 2x portfolio A4 se všemi náležitostmi práce.

3/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Dalším výstupem práce bude model navrhovaného areálu Sklárna v adekvátním měřítku (v rozsahu 1:200 až 1:1000).

Datum a podpis studenta 12.2.24

Datum a podpis vedoucího DP 12.2.24 R. Fingerová

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

12/2/24

koncept

kořeny

co?

Co vyplývá z analýz?

proč?

Proč zohlednit aspekt v návrhu?

jak?

Jak bude záměru dosaženo?

nízká prostupnost

V jižní části území se rozléhají velké orné bloky a není zde příliš hustá cestní síť.

pro zlepšení prostupnosti a přístupu k bodům zájmu

Pro využití potenciálu členitého terénu krajiny (výhledů do jižního okolí) a zpřístupnění stávajících i navrhovaných bodů zájmu.

rozšířením cestní sítě

Budou navrženy polní nové cesty, doplněné alejemi, dělicí orné bloky a propojující body zájmu.

ČÁST DRUHÁ

nedostatek ubytovacích zařízení

Navzdory atraktivitě území se zde nenachází dostatečné zázemí pro jeho návštěvníky.

pro poskytnutí nového zázemí pro návštěvníky území

Pro funkční rekreační využití krajiny je nutné zajistit i dostatečný počet míst pro přenocování - penzionů, kempů, ubytovacích zařízení, útulen atd.

revitalizací areálu ŠvP Sklárna

Areál ŠvP Sklárna je v současnosti i přes svůj vysoký potenciál nevyužitý v chátrajícím stavu. Návrh se bude zabývat jeho revitalizací.

ČÁST PRVNÍ

navržením a umístěním útulny

V žihleském lese budou umístěna nová útulna sloužící pro nocování jeho návštěvníků.

ČÁST DRUHÁ

nedostatek míst s výhledem

Navzdory terénu a krajinnému rázu není v okolí mnoho míst, ze kterých by do ní šlo vyhlédnout.

pro poskytnutí celistvého pohledu na krajinu

Pro poskytnutí možnosti rozhledu na celou širší krajinu s jejími krásami.

navržením a umístěním rozhledny

V jižní části území bude umístěna nová rozhledna, která poskytne výhledy na dvůr Kalec, koryto řeky Střely atd.

ČÁST DRUHÁ

koncept

hlavní myšlenka

Je léto, venku svítí slunce a v pátek je v práci volno. Na pohorky a spacák se ve skříni práší, funguje ještě ten starý plynový vaříč? Hlava kontinuálně produkuje sled nepřehledných myšlenek a tělo vykazuje známky stresu. Je čas vyrazit do přírody. Je čas začít žít.

Ať už jste městský krtek, Žihelan, co tento víkend „na baráku“ pracovat prostě nebude, svobodomyšlný tramp ze severního Plzeňska, nebo dítě jedoucí na tábor, se jako ideální místo kam vyrazit nabízí žihelský les propletený turistickými stezkami s dechberoucími žulovými balvany, tajemnými zákoutími, lemovaný malebným korytem řeky Střely a výhledy do okolní barokní krajiny.

Kde budete spát, na jakých místech se zastavíte, kde se osvěžíte, odkud vyhlédnete, jakou novou stezku objevíte a jak se zde jako návštěvník a průzkumník naší krajiny budete cítit, to vše bude řešit tato diplomová práce.

Její hlavní zaměření je totiž **rekreace**.

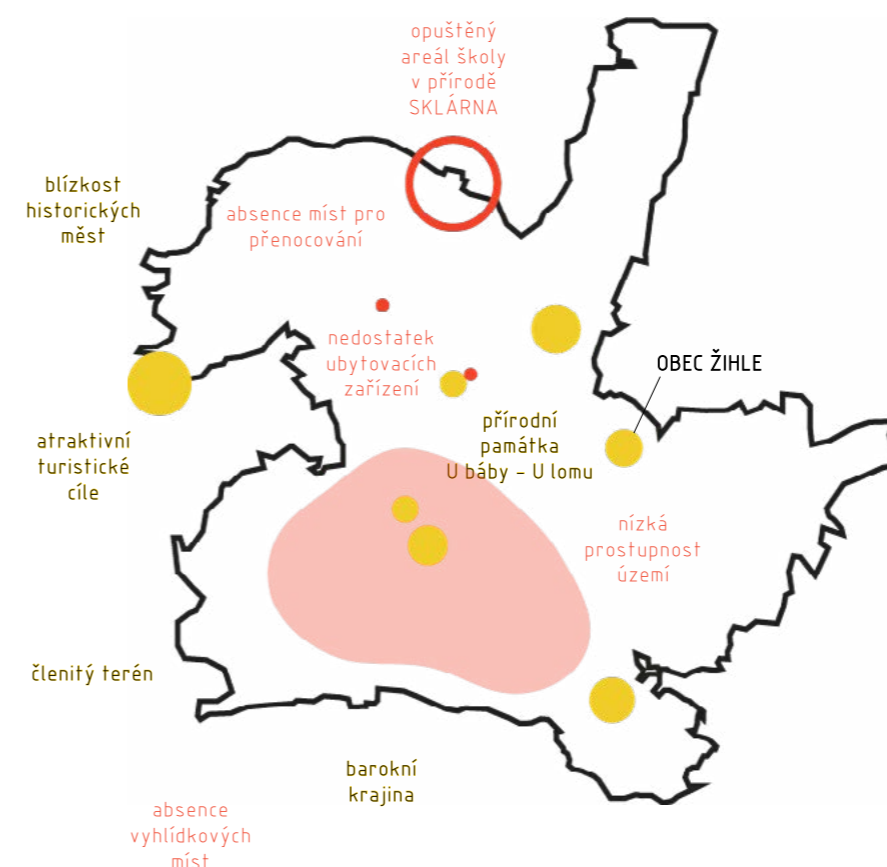
Jak může krajina být atraktivní pro lidi a zároveň co nejméně narušená jejich zásahy? Diplomová práce se zaměřuje na člověka v krajině, jeho vztahu a respektu k ní, vytváření kulturního prostředí tak, aby přispívalo ke společné prosperitě všeho živého a neživého.

koncept

dělení práce

Na základě rozsáhlých analýz bylo definováno zadání diplomové práce.

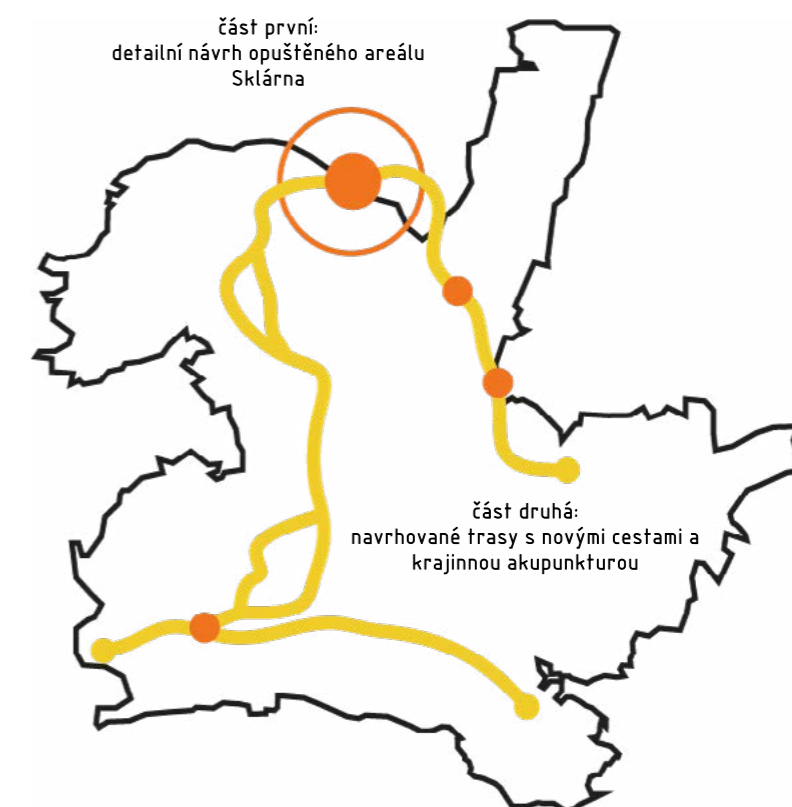
Diplomová práce se bude zabývat koncepcí revitalizace části katastrálního území obce Žihle se zaměřením na posílení jejího rekreačního potenciálu.

Diplomová práce je rozdělena do dvou hlavních částí.

První část tvoří návrh revitalizace opuštěného areálu školy v přírodě Sklárna, sloužícího jako záhemí pro návštěvníky území.

Ta druhá se skládá z akupunkturních zásahů do krajiny pro posílení jejího rekreačního potenciálu.

1

ČÁST PRVNÍ

AREÁL SKLÁRNA

První návrhová část revitalizuje opuštěný areál školy v přírodě o rozloze přibližně jednoho hektaru. Mění ho na multifunkční rekreační areál sloužící v několika režimech provozu.

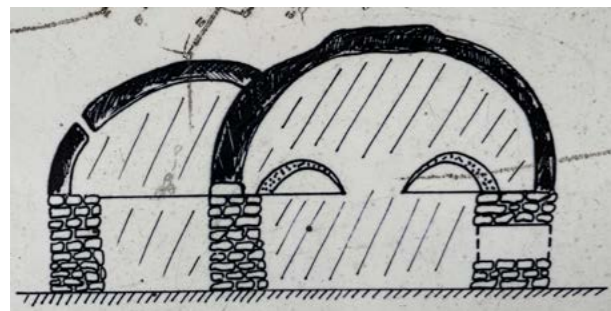
Z velké části pracuje s jeho současnou podobou, doplňuje ho o nový vstupní objekt, zvyšuje jeho prostupnost a navrhuje novou výsadbu.

Sklárna

historie území

První písemné zmínky o území pochází z počátku 13. století našeho letopočtu. Je pravděpodobné, že toto území bylo v hluboké minulosti postiženo několika kolonizačními vlnami, zejména v době raného středověku. Pravděpodobnost osídlení tohoto území sahá asi tak na přelom 5. a 6. století. Mezi prvními osídlenci bylo pravděpodobně německy mluvící obyvatelstvo. O osídlení německy mluvícím obyvatelstvem svědčí skutečnost, že oblast tiska náleží do tzv. okrajových území českého státu, kde byl značný podíl německé kolonizace. Doklad o tomto období by však mohly vydat jen archeologické nálezy.

Území bylo v minulosti obydleno hustěji než je tomu dnes. Dokladem toho jsou nejen místní názvy, ale mnohde je možné objevit základy domů z kamene, jako např. v lokalitě Nový domek, Na škumpě, Na kolnách a na Sklárně. Dalším dokladem jsou kamenné kříže, Boží muka a další drobné památky, které jsou u cest, jimiž si obyvatelé kraje zkracovali cesty za obchodem. Centrem byla pravděpodobně obec Tis u Blatna, ves připomínaná prvně v roce 1227. V její jihozápadní části je jednoduchý kostel sv. Kříže se západní věží, původně gotická stavba ze 14. století, barokizovaná v roce 1788. Místní obyvatelstvo se zabývalo především zemědělstvím a lesnictvím, později i těžbou žuly v malých lomech v okolí Tisu. V letech 1825 - 1907 na místě dnešního areálu byla osada Sklárna se sklářskou hutí na výrobu plochého i foukaného skla.

V údolí, na místě dnešní školy v přírodě by v roce 1825 založena hrabětem Lažanským sklárna s jednou tavicí pecí. V peci se topilo dřívím z okolních lesů a zpracovával se křemen z nedaleké Střely. V nevelké sklářské osadě, kde později přibyla ještě pila, žily a ve sklárně začínaly rodiny Růcklů a Kavalírů, později věhlasných českých sklářů. Ve sklárně se vyrábělo zprvu jen tabulové sklo, později i sklo foukané.

Huť v roce 1868 vyhořela, ale byla obnovena a od roku 1893 byla už vytápěna dřevěným plynem jako jednou z nových metod. Kolem roku 1907 sklářská huť zanikla. Důvody zániku nejsou známy. Pravděpodobně se majiteli provoz sklárny přestal vyplácet. V současné době z celého areálu bývalé sklárny zbyly jen mohutné kaštanové dvoře školy a pravděpodobně je z té doby sice různě opravovaná, ale na původním místě hájovna.

Sklárna

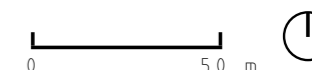
areál

Obr. 163: ZABAGED Polohopis (ags.cuzk.cz)

Areál sklárny - využití území

- rekreační zástavba
- trvalý travní porost
- okrasná zahrada, park
- zahrada
- skládka materiálu
- jehličnatý les
- listnatý les
- smíšený les

fotodokumentace

okolí areálu

žulový balvan Dědek

Obr. 164: Dominanta PP U báby - U lomu (foto autorka 14.3.2024)

žulový balvan Bába

Obr. 167: Dominanta PP U báby - U lomu (foto autorka 14.3.2024)

místo pro útulnu

Obr. 165: Místo se skupinou žulových balvanů u rybníčku u Sklárny (foto autorka 14.3.2024)

rybníček u Sklárny

Obr. 168: Rybníček u Sklárny, přístřešek (foto autorka 14.3.2024)

vstup do území

Obr. 166: Vstup do území směrem ze Žihle, soukromý statek (foto autorka 14.3.2024)

dům správce

Obr. 169: Dům správce areálu (foto autorka 14.3.2024)

fotodokumentace

areál a jeho přímí sousedé

vstup do areálu

Obr. 173: Současný stav hlavního vstupu z východní strany areálu (foto autorka 14.3.2024)

lanové centrum

Obr. 170: Lanové centrum severovýchodně sousedící s areálem (foto autorka 14.3.2024)

silnice

Obr. 171: Silnice mezi areálem a kempem (foto autorka 14.3.2024)

jídlna a kuchyně

Obr. 174: Budovy jídelny a kuchyně tvořící severní „fasádu“ areálu (foto autorka 14.3.2024)

kemp

Obr. 172: Sousední kemp (foto autorka 14.3.2024)

škola a tělocvična

Obr. 175: Budovy školy a tělocvičny propojené uzavřenou chodbou, fotbalové hřiště (foto autorka 14.3.2024)

fotodokumentace

areál

Petrův rybník

Obr. 176: Petrův rybník západně od areálu (foto autorka 14.3.2024)

jižní část

Obr. 179: Pohled z jižní strany areálu, budova tělocvičny (foto autorka 14.3.2024)

vstupní část

Obr. 182: Východní vstupní část se skupinou jehličnanů a chodbou (foto autorka 14.3.2024)

centrální část

Obr. 185: Centrální část areálu se skupinou stromů (foto autorka 14.3.2024)

ubytovací zařízení B

Obr. 177: Ubytovací zařízení a uzavřená propojující chodba (foto autorka 14.3.2024)

ubytovací zařízení C

Obr. 180: Ubytovací zařízení a jižní asfaltová propojovací cesta (foto autorka 14.3.2024)

vrátnice

Obr. 183: Vrátnice s pohledem na sousední lanové centrum (foto autorka 14.3.2024)

okolní lesy

Obr. 186: Charakter okolních lesů se žulovými balvany a borovicemi (foto autorka 14.3.2024)

skládkka

Obr. 178: Jižní svah se skládkou (foto autorka 14.3.2024)

chodby

Obr. 181: Interiér chodeb propojujících ubytovací zařízení (foto autorka 14.3.2024)

Strážný vrch

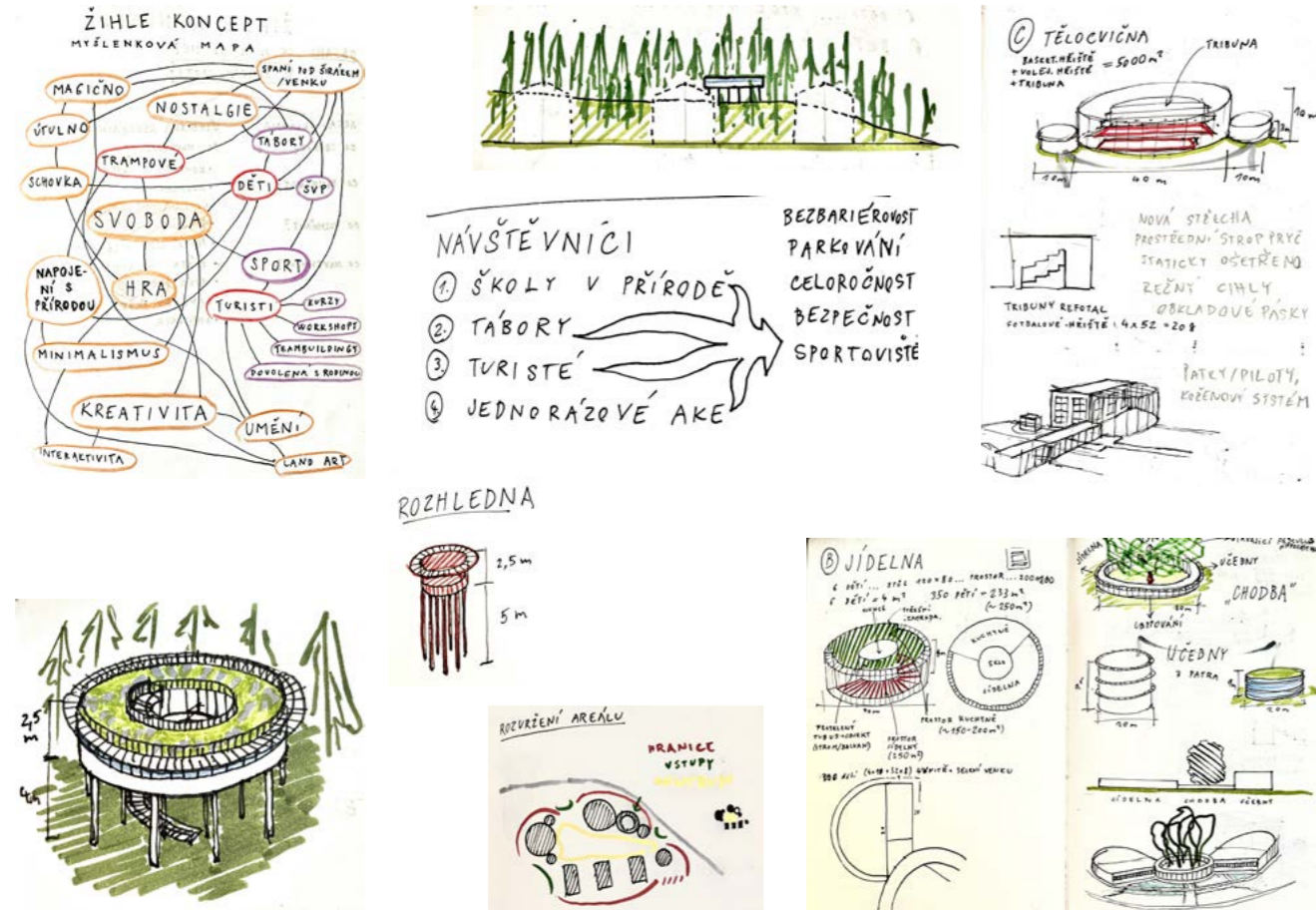

Obr. 184: Vrch severně od dvora Kalec (foto autorka 14.3.2024)

Lom Žihle

Obr. 187: Lom severozápadně od Žihle (foto autorka 14.3.2024)

Proces navrhování areálu Sklářny se pohyboval převážně kolem myšlenek o jejich potenciálních návštěvnicích.

Snažila jsem se navrhovat takový prostor, který by sloužil co nejvíce možným skupinám lidí.

Důležité pro mě bylo prostoru dát nové hranice, vstupy a zbořit v něm existující bariéry.

Stále jsem ale přemýšlela, jak zachovat co nejvíce použitelného.

První nápady se točili převážně kolem dětské mysli, prostoru, který děti potřebují, aby ho naplnily svou myslí, která není plna bariér, jako ta naše.

Rozhodla jsem se, že chci umisťovat několik objektů v areálu i v okolí, že chci podpořit druhovost výletů v této oblasti.

Časem jsem se ale začala schylovat spíše k umístování praktických menších staveb, které by návštěvníkům pobyt v krajině z pohodlněly.

Magický Žihelský les plný žulových balvanů už mé zásahy tolik nepotřeboval.

Když jsem začala přemýšlet o hmotách budov v areálu, zaměřila jsem se na zaoblené tvary, nejdříve půdorysně kruhové stavby, poté půlkruhové.

Všechny budovy v areálu jsem od začátku navrhovala tak, aby pojaly kapacitu škol v přírodě a všech ostatních programů, které by takový areál měl.

Vyrobila jsem si pracovní model a několik polystyrénových domů nejrůznějších tvarů.

Již od začátku jsem počítala s tím, že hlavní tři ubytovací budovy budu chtít zachovat a zrekonstruovat.

Hýbáním domečky v terénu jsem se pak snažila zjistit, které rozložení budov dá areálu co nejútulnější a zároveň nejotevřenější charakter.

návrh

charakter

V současném stavu půdobií chátrající komplex budov z osmdesátých let minulého století skoro jako areál věznice. Boční vchod branou a vrátnicí, severní hranice areálu poskládaná z architektonicky ne příliš zdařené skupiny budov, propojení budov nepropustnou chodbou připomínající vojenský bunkr, různobarevné fasády budov a jejich stav dávají místu nepříjemnou až nepřátelskou atmosféru. Protějšší kemp s chatkami a sousedící lanové centrum už působí o dost lépe, ačkoli také nejsou v dobrém stavu. Jejich prostory nejsou do návrhu zahrnuty.

Cílem návrhu je změnit charakter místa a vdechnout mu nový život. Z areálu školy v přírodě se díky návrhu stává multifunkční prostor, který funguje v několika různých variantách provozu a má mnohem širší demografický záběr. Kromě škol v přírodě návrh počítá s dětskými tábory, využitím pro menší skupiny, například pro teambuildingové akce nebo pro

rodinné dovolené, uzpůsoben je i pro pořádání jednorázových, například sportovních akcí. Navrhovaný areál je kompletně bezbariérový. Kromě demolice několika objektů a transformace prostorové koncepce areálu se návrh snaží zachovat vše stávající, co lze použít. Velká část návrhu se zabývá rekonstrukcí a/či transformací hlavních objektů v areálu.

Na místech odstraněné jídelny a kuchyně vzniká nový hlavní objekt, který se skládá z hlavního vstupu, nové budovy jídelny a kuchyně a nové budovy školy. Jeho umístění je podřízeno dominantě pěti vzrostlých Aesculus hippocastanum, které se nacházejí v severovýchodní části areálu. Kolem nich je vedena kruhová chodba s prostorem recepce v severní části. Touto chodbou se poté dá pokračovat do všech hlavních objektů areálu.

Čtyři objekty jsou rekonstruovány. Jedná se o tři budovy s obytnou funkcí, které svou ve-

likostí zajišťují kapacitu areálu až 350 lidí. Ostatní navrhované objekty s touto kapacitou počítají. Dále se jedná o budovu současné školy, která je transformována na tělocvičnu. Základy většiny uzavřených chodeb ze stávajícího areálu jsou zachovány a jejich prostory jsou transformovány na otevřené zastřešené koridory.

Charakter areálu se mění z drsného školního prostředí na otevřený prostor, ve kterém má každý návštěvník svobodu a může se volně pohybovat mezi všemi prostory. Hlavní skupina budov se středovou dominantou vzrostlých stromů a zaobleným designem je „obličejem“ areálu, jasně určuje nový hlavní vstup a vyzývá návštěvníka, aby se zde před vstupem pozastavil. Vstup se nachází na ose, která areál propojuje se sousedním kempem, lanovým centrem a navrhovanou cestou na Lidčínou skálu.

návrh

charakter

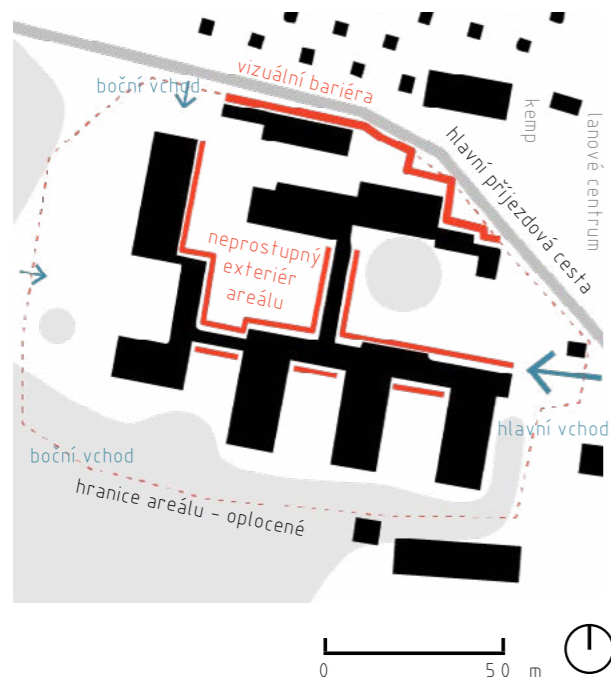
Jakmile návštěvník do areálu vstoupí, je na něm, jestli pro pohyb bude používat kompletní propojení chodbami a nebo se bude volně pohybovat po trávníku.

Velkou výhodou a důležitou možností využití areálu je oddělení části pro sporty, které na místě umožňuje pohodlně pořádat jednorázové sportovní akce. Na západní hranici areálu je vysetý štěrkový trávník a po celé její délce je možnost parkování. Tato část areálu je vybavena krytou tělocvičnou, třemi volejbalovými hřišti, jedním basketbalovým a hřištěm na malou kopanou. Další parkovací místa se nachází u hlavního vstupu a na východní hranici areálu. Celková kapacita parkovacích míst je přibližně 120 automobilů.

Místo díky novým budovám, úpravě stávajících budov a prostorovému uspořádání získává čistý a moderní charakter, měřítko všech objektů ale zároveň respektuje jeho lokaci uprostřed lesa. Většina povrchů v areálu jsou povrchy nezpevněné.

návrh

současný stav a nový koncept

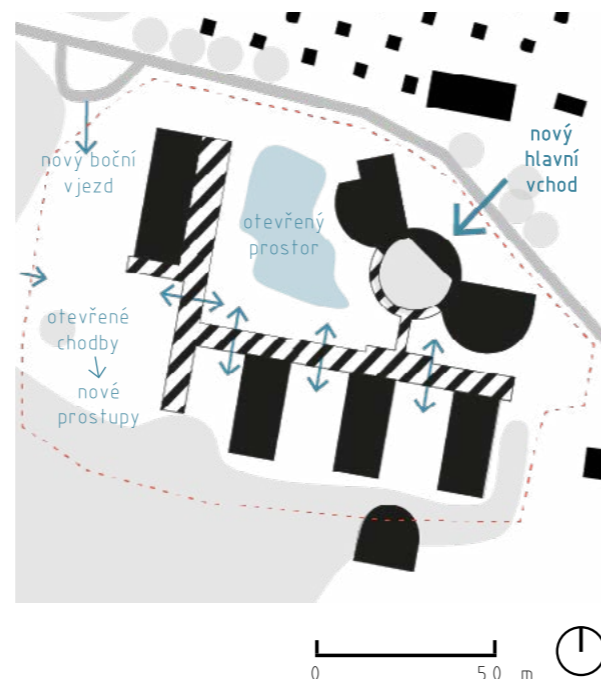

Současný stav

Hlavními problémy současného stavu areálu Sklárna jsou jeho stav a s ním související nepříjemný vzhled, neprostupnost venkovních prostorů a umístění hlavního vchodu z východní strany.

Přes čtyřicet let starý areál, který je posledních pět let nevyužitý a chátrá, je složen ze sedmi hlavních budov, z nichž byla pouze jedna (obytná budova C) v roce 2008 zrekonstruována a zateplena.

Budovy jídelny, kuchyně a skladu v severní části areálu lemují jeho hranici a tvoří nepřívětivou „fasádu“ celého prostoru. Všechny jednotlivé budovy jsou propojeny jednopodlažními uzavřenými chodbami, které, ačkoliv poskytují návštěvníctvu průchod areálem „suchou nohou“, tvoří neprostupné bariéry v jeho venkovních prostorech.

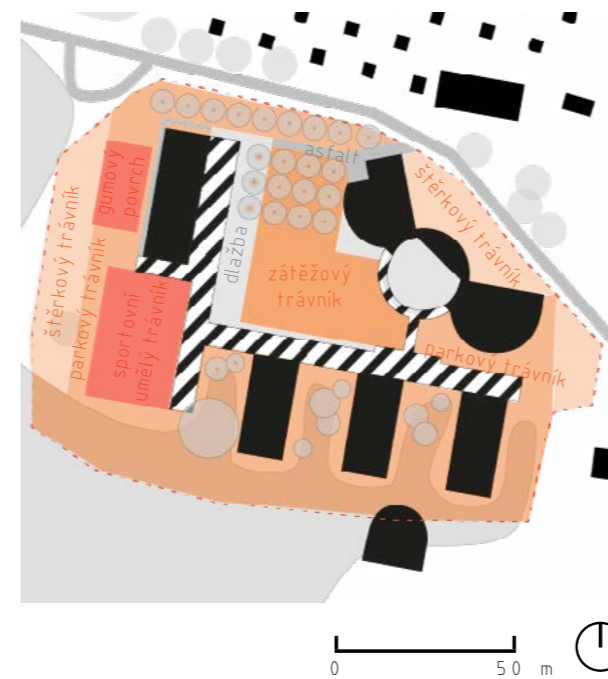
Návrh

Návrh odstraňuje tři současné budovy, navazuje na hlavní osu celého území a na ní umísťuje nový hlavní vstup do areálu společně s novou výstavbou budov jídelny a školy a mění funkci současné školy na tělocvičnu. Zároveň mění charakter současných uzavřených chodeb na otevřené zastřešené prostory, které doplňuje o hlavní kruhovou chodbu při vstupu, na ní napojenou promenádu směrem k obytným budovám a zastřešený prostor před budovou nové tělocvičny.

Návrh hmot a změna charakteru chodeb mění areál na prostupný, otevřený prostor, v němž se návštěvníci mohou volně pohybovat.

návrh

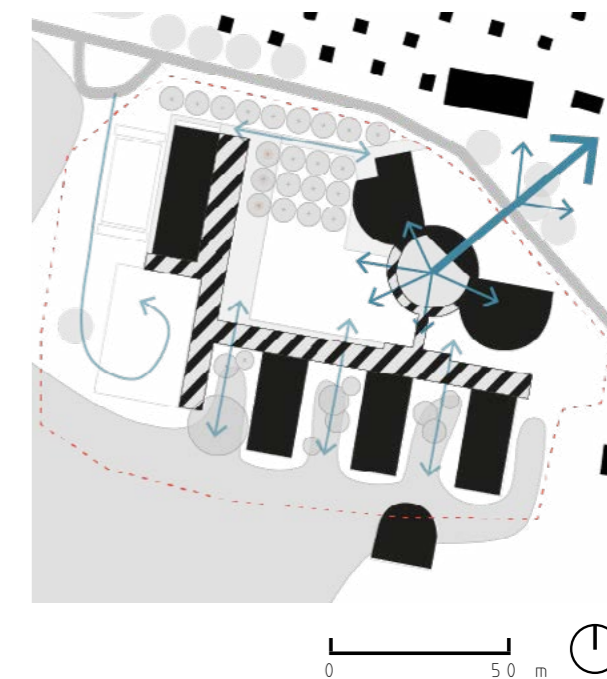
povrchy a pohyb

Povrchy

V návrhu jsou demolovány současné asfaltové stezky a v centrální části areálu je vysetý zátěžový trávník s vyšší mírou údržby, který zajišťuje možnost volného pohybu mezi budovami. V prostorách mezi obytnými budovami, na jižní hranici areálu a u východní hranice areálu je vyset parkový trávník s nižšími nároky na údržbu. V centrální části jsou taky navrženy dvě dlážděné plochy – jedna sloužící jako venkovní prostory jídelny a jedna lemující budovu tělocvičny. Severní část areálu je pokryta výsadbou ovocného sadu, jižně od něj jsou navrženy vyvýšené záhony pro pěstování zeleniny a bylinek.

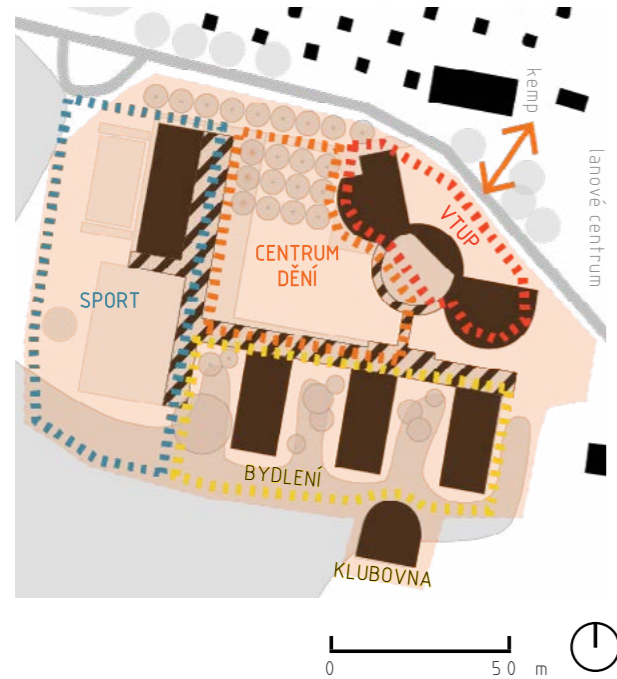
V západní části areálu se nachází sportovní zóna s budovou nové tělocvičny, hřištěm na malou kopanou lemovaným rozšířenou „promenádou“ s tribunami, třemi hřišti na volejbal kryjícími se s basketbalovým hřištěm. Na západní a východní hranici areálu a na ploše před hlavním vstupem je vysetý šetrkový trávník, který slouží jako parkoviště. Celková kapacita parkovišť areálu je cca 120 automobilů. V jižní části areálu, sousedící s lesem, jsou mezi obytnými budovami navrženy prostory s novou výsadbou charakteru okolních lesů.

Pohyb

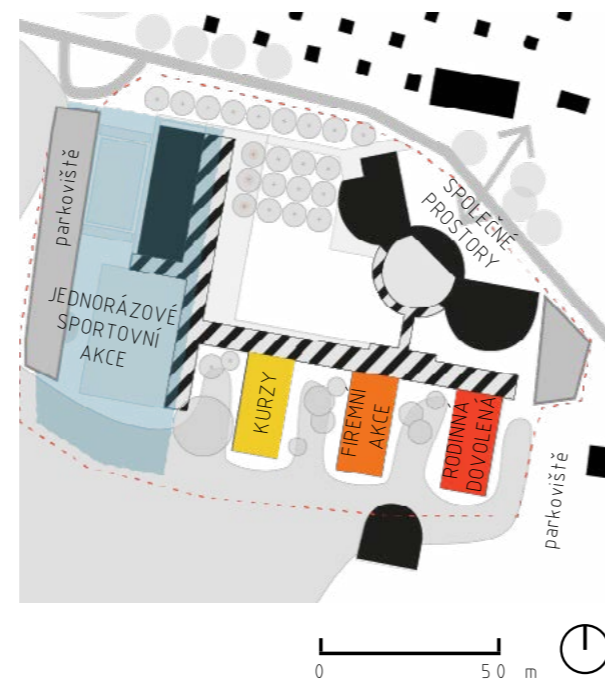
Hlavním zásahem návrhu je změna umístění a charakteru vstupu do areálu. Ten je umístěn na hlavní osu celého území Sklárně. Na této ose se nachází vstup do sousedního kempu, osa dále lemují hranici kempu a sousedního lanového centra. V těchto místech je navržena nová cesta (podrobněji zpracovaná v druhé části diplomové práce) směřující na cca 500 m vzdálenou Lidčinu skálu.

Prostupnost venkovních prostorů areálu je návrhem výrazně posílena. Změnou charakteru (otevřením) chodeb propojujících budovy je v navrženém území nově možná průchod mezi budovami. Jeho návštěvníctvo se tak může v areálu pohybovat mnohem svobodněji než v současném stavu.

Provoz jednotný

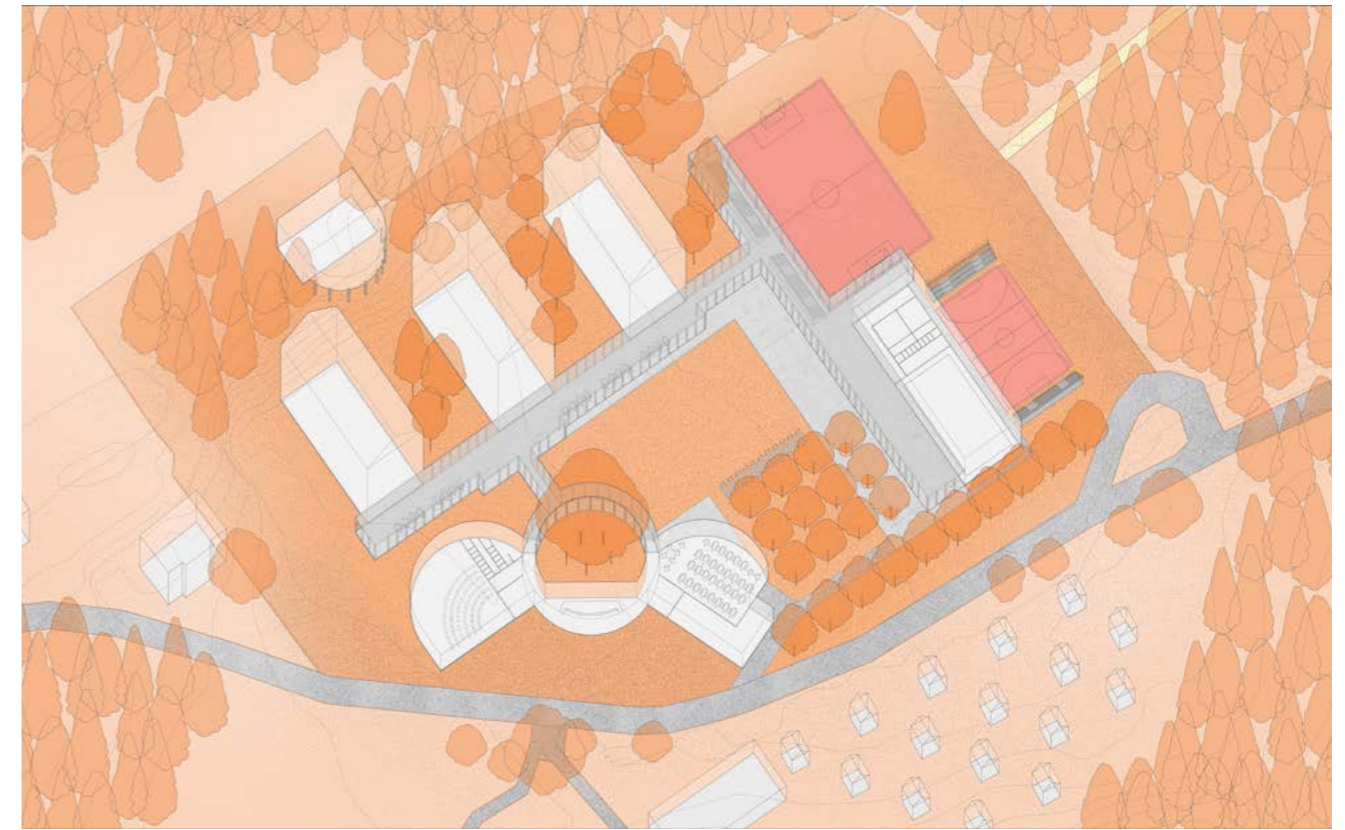
Dominantním režimem provozu areálu zůstává škola v přírodě. Tento režim provozu počítá s většinovým naplněním areálu dětmi z jedné organizace. Areál je uzavřen pro veřejnost a děti se volně pohybují pouze v něm. Zároveň prostory mohou sloužit pro sousední kemp, který, s kapacitou cca 120 dětí, hostí např. letní tábory. Maximální kapacita jídelny v sezóně činí cca 400 strážníků, prostory klubovny a učebny mají kapacitu cca 150 dětí.

Provoz dělený

Návrh počítá s novými režimy provozu. Přidáním funkcí, zvýšením prostupnosti a novou koncepcí zajišťuje rozšíření svého využití. Z analýz vyplývá, že obyvatelstvo okolních vsí se často setkává a to především na sportovních akcích. Nachází se zde i několik sportovních spolků. Návrh areálu Sklárna počítá s novým využitím jeho sportovišť na víkendové/jednodenní akce pro širší veřejnost. Ve východní části areálu se nově nachází přesunutá hřiště na malou kopanou a severní hřiště s dvěma režimy provozu – volejbal a basketbal – obě doplněné o tribuny s celkovou kapacitou 340 lidí. Tato část je oddělena od centra areálu budovou nové tělocvičny a otevřenou chodbou s tribunami, lemuje ji parkoviště s kapacitou cca 60 automobilů.

Modernizace areálu přispívá k jeho využití pro firemní akce, teambuildingy apod. Diplomová práce se zabývá rekreací v širším okolí areálu a z analýz vyplývá, že je okolí často turisticky navštěvované. Obytné budovy areálu po rekonstrukci slouží jako ubytování i pro tyto skupiny návštěvnictva. Interiéry budov a charaktery a kapacity pokojů jsou přizpůsobeny i těmto režimům provozu.

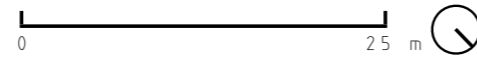
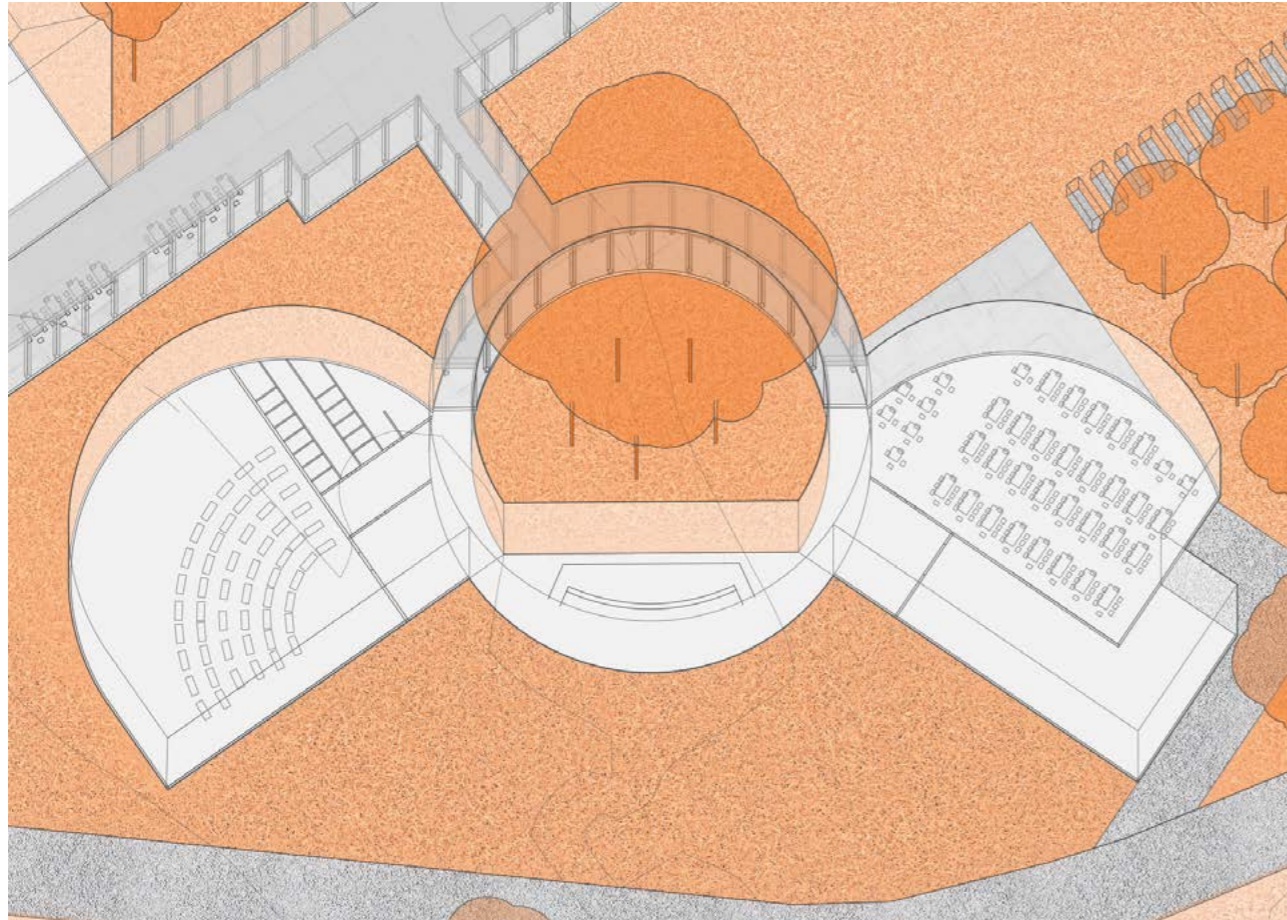

Opuštěný areál školy v přírodě Sklárna skýtá velký potenciál. Kromě své unikátní polohy „na samotě“ v lese, vyjímečné velikosti pozemků (přes 8 hektarů) se může pyšnit i vysokou ubytovací kapacitou - až 350 lůžek.

Některé objekty jsou navrženy k demolici, největší budovy - ubytovací zařízení A, B a C a škola - budou rekonstruovány a využity v nové koncepci areálu.

návrh

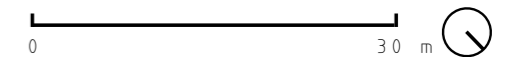
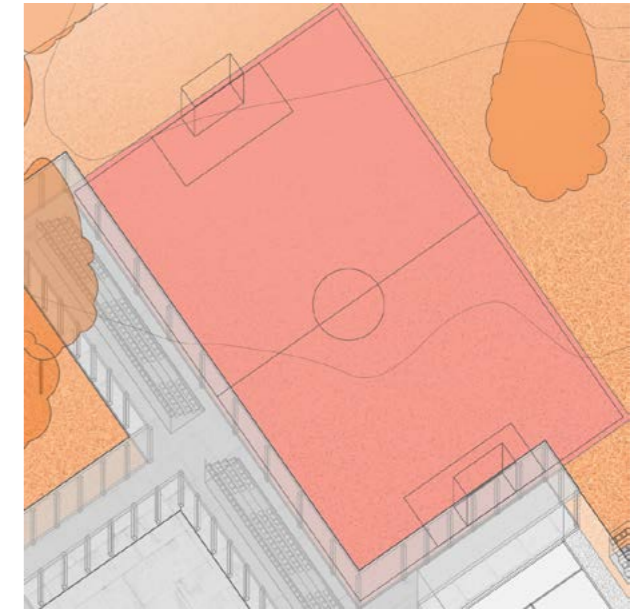
vstupní budovy

Hlavním zásahem návrhu bude změna polohy a charakteru vstupu do areálu. Dominantou areálu je skupina vzrostlých (pravděpodobně cca 40 let starých) *Aesculus hippocastanum* mezi hlavními budovami. Tato skupina stromů bude, po srovnání okolního terénu, obestavěna kruhovou chodbou, která slouží jako vstup do areálu. S touto středovou stavbou z obou stran sousedí jednopodlažní budovy půlkruhového půdorysu - ze západní strany jídelna s kuchyní, z východní strany budova školy. Tato skupina budov společně s jejím předprostorem (cca 350 m²) bude tvořit hlavní vstup do areálu.

návrh

tělocvična a sportoviště

Dvoupodlažní budova současné školy bude zachována a zrekonstruována. V její hlavní části, kde se bude nacházet tělocvična bude podlaha 1NP demolována. V jižní části budovy budou umístěny šatny.

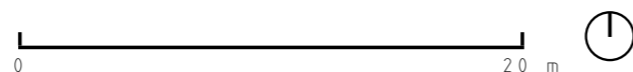
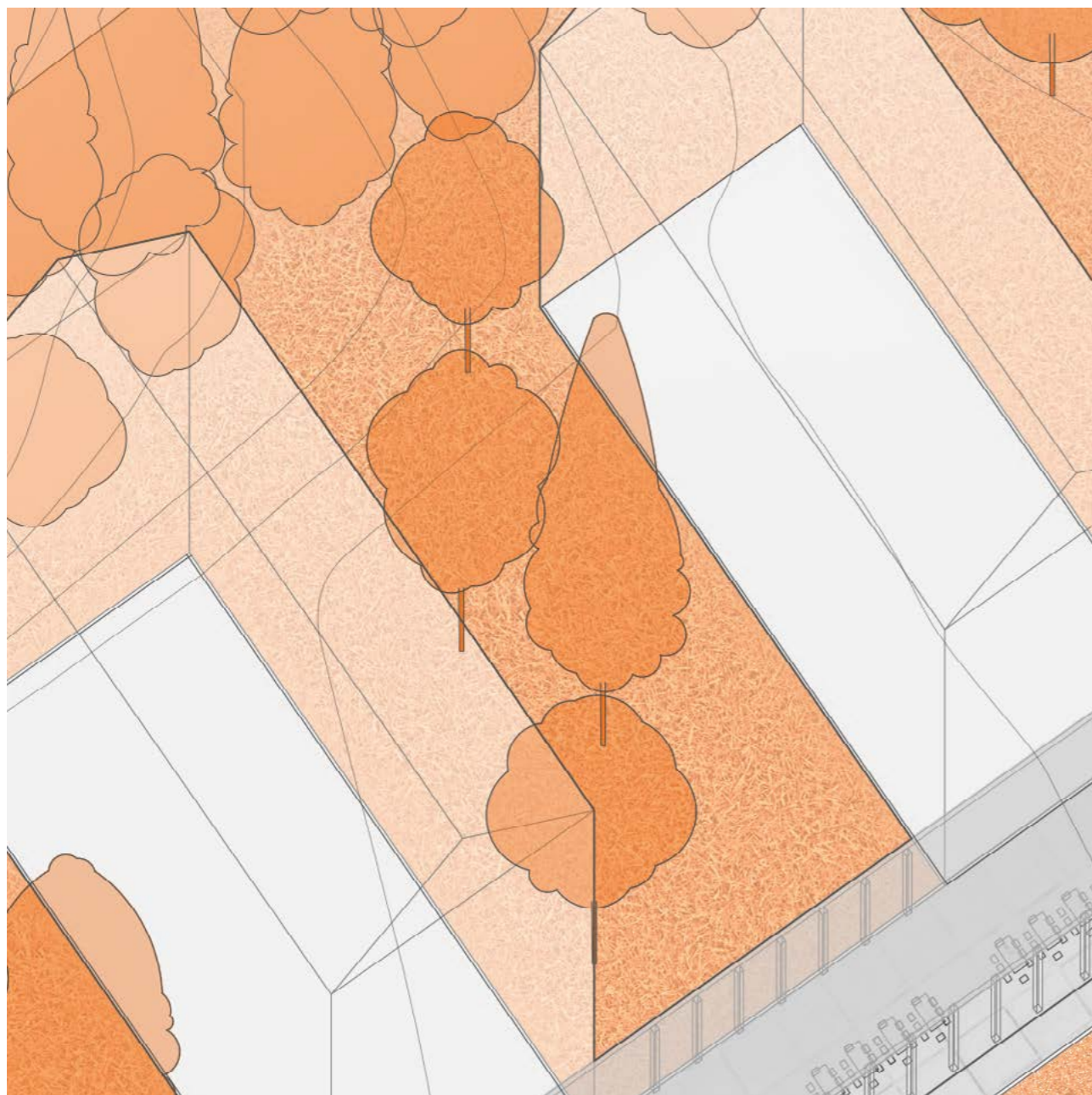
Ze západní strany budovy tělocvičny je umístěno basketbalové hřiště. Zároveň jsou na jeho ploše rozložena tři volejbalová hřiště. Celá tato plocha má pryžový povrch. Ze severní a jižní strany jsou umístěny tribuny.

Jižně od budovy tělocvičny je umístěno hřiště na malou kopanou s povrchem umělého trávniku. V chodbě, jež ho lemuje jsou umístěny tribuny.

Celý prostor sportoviště lemuje parkoviště se štěrkotrávníkovým povrchem.

návrh

ubytovací zařízení

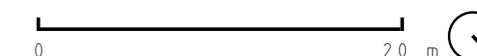
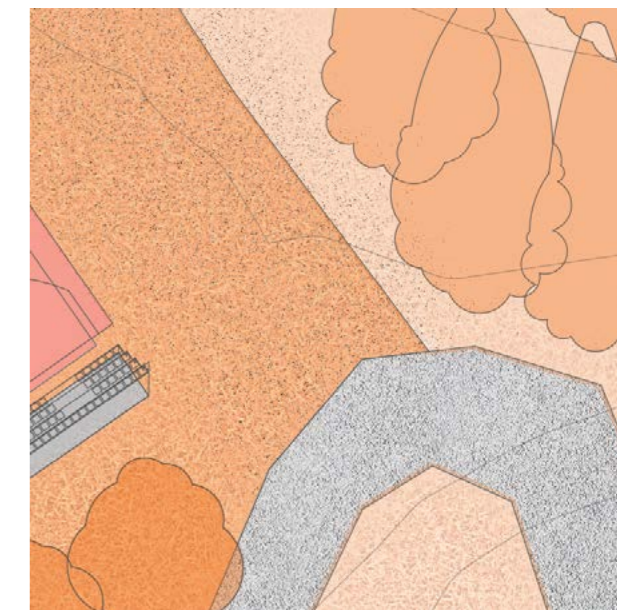
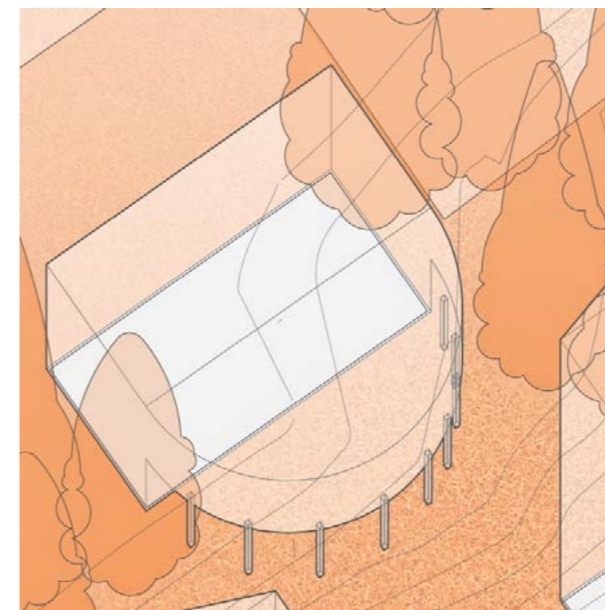

Ubytovací zařízení budou zachovány v současné podobě tří budov s celkovou kapacitou 350 lůžek. Budovy A a B projdou rozsáhlou rekonstrukcí, budova C menšími úpravami. Ve svém půdorysu bude zachována i chodba, která budovy propojuje. Bude rozšířena o spojku mezi ubytovacími zařízeními a hlavní vchodovou chodbou. Všechny stávající chodby budou otevřeny do prostoru. Z původní konstrukce budou zachovány základy a betonový skelet. Na ně budou umístěna nové plechové střechy.

Mezi obytnými budovami jsou volná prostranství s parkovým trávníkem a novou výsadbou symbolizující vstup lesa do areálu, zahrnující druhy *Betula pendula*, *Pinus nigra* a *Crataegus monogyna*.

návrh

klubovna a parkoviště

Poslední navrhovaná budova se nachází na jižním kopci, kde v současné době stojí staré skladiště. Tato budova s půlkruhovým půdorysem je dvoupodlažní. Jedná se o tzv. klubovnu, ze které je výhled na celý areál a slouží k volnočasovým aktivitám dětí i scházení se „mimo školu“. K budově bude vést schodiště zpoza ubytovacích zařízení.

Na východním a západním okraji areálu a před hlavním vchodem jsou navržena parkoviště s celkovou kapacitou cca 120 míst.

2

ČÁST DRUHÁ

KRAJINNÁ AKUPUNKTURA

Druhá návrhová část se zabývá menšími zásahy v katastrálním území obce Žihle, které jako jednotlivé prvky i jejich společným propojením posilují její rekreační potenciál. Na území jsou navrženy tři hlavní doporučené trasy, které jsou doplněny novými cestami, na kterých se nacházejí stávající body zájmu a nově navržené prvky.

návrh

navrhovaná trasa 1

Začátek první trasy se nachází na žihelské návsi u kostela sv. Václava, dále pokračuje na západ kolem kostela sv. Filipa a Jakuba a po překročení železniční tratě vede k navrhovanému koupání u lomu. Zde je navrženo dřevěné molo, které poskytuje pohodlnější přístup do vody. Dále pokračuje po navrhované stezce k dalšímu lomu a napojuje se na žlutou tu-

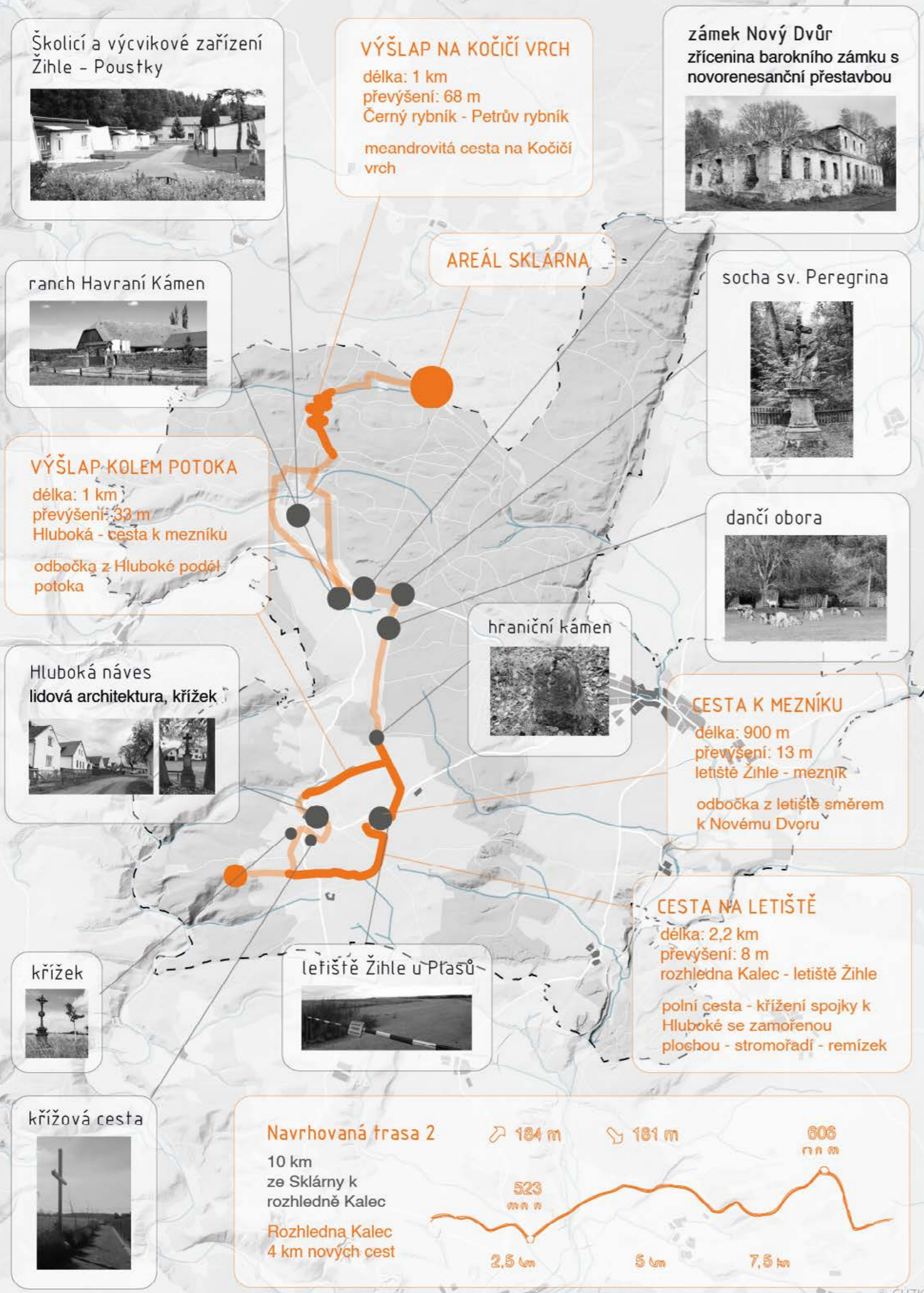
ristickou trasu vedoucí kolem balvanů Bába a Dědek. U rybníčku v žihelském lese je navržena útulna. Trasa končí u areálu Sklárna, kde je doplněna o přípojku na Lidčinu skálu vedoucí přímo k jeho vstupu.

návrh

navrhovaná trasa 2

Druhá trasa propojuje navrhovaný areál s rekreačním areálem v Poustkách a dále vede k navrhované rozhledně Kalec. Kolem obce Hluboká je do krajiny při hranicích parcel katastru umístěno několik nových cest s alejemi, stromořadími a remízky, které místní velké orné bloky člení na krajinu lidského měřítka a zároveň slouží pro přesun zvěře.

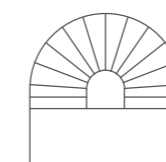

návrh

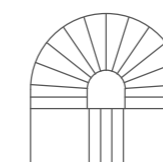
navrhovaná trasa 3

V krajině se svažitém terénem a líbezným krajinným rázem je většina vrcholů zalesněna a chybí místa s širokým výhledem. Návrh třetí trasy se zaměřuje na krajinu v okolí historického dvora Kalec a na jemu blízký Strážný vrch umisťuje rozhlednu, která svými 12ti metry zajistí široký výhled na krajinu mezi Manětínem, Mladoticemi a Žihlím.

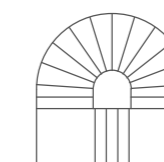
Dále trasa vede po navrhované rybníční stezce mezi Robotným rybníkem a rybníkem Bělídlo. Cílem poslední trasy je národní přírodní památka Odlezecké jezero.

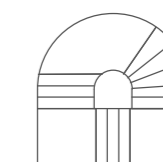
0NP

1NP

2NP

3NP

ROZHLEDNA KALEC

navrhovaná rozhledna s výhledem na dvůr Kalec, Kotaneč, Vysočany a Hlubokou

VÝŠLAP NA ROZHLEDNU

délka: 860 m
převýšení: 31 m
Dvůr Kalec - Rozhledna Kalec

alej ovocných stromů -
cesta podél lesa - připojení
na cestu ke K. mlýnu

RYBNÍČNÍ STEZKA

délka: 1,8 Km
převýšení: 70 m
Robotný rybník - rybník Bělídlo

stromořadí ovocných stromů -
Robotný r. - lesní cesta podél
Odlezeckého p. - cesta podél
lesa - r. Bělídlo

Dvůr Kalec

barokní hospodářský dvůr plaského kláštera 1716, J. B. Santini

vyhlídka Kalec

Odlezy náves

dětské hřiště, basketbalové a nohejbalové hřiště, stolní tenis, rybník, socha sv. Floriána

NPP Odlezecké jezero

smírčí kříž

Robotný rybník

rybník Bělídlo

Kozičkův mlýn

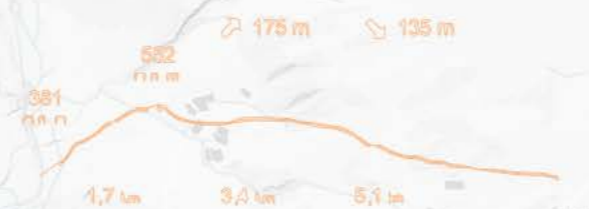
kulturní památka z roku 1640

Navrhovaná trasa 3

6,8 km
z Kozičkova mlýna k
Odlezeckému jezeru

Rozhledna Kalec
2,6 km nových cest

MAPOVÉ PODKLADY

mapy.cz
openstreetmap.org
ags.cuzk.cz/geoprohlizec - geoportál ČÚZK
archivnimapy.cuzk.cz
maps.google.com
<https://services.cuzk.cz/dgn/ku>
ags.cuzk.cz/archiv
ags.cuzk.cz/geoprohlizec/
geoportal.gov.cz/web/guest/map
mapy.vumop.cz
oldmaps.geolab.cz
mapy.geology.cz/hgcr50/
bpej.vumop.cz

ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

geoportal.plzensky-kraj.cz/portal/

DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE

czso.cz - Český statistický úřad

PORTÁLY A WEBOVÉ STRÁNKY

npu.cz/cs
pamatkovykatalog.cz
wikipedie.cz
andscapefirst.com
eagri.cz
katastr.cz
mezistromy.cz
portal.nature.cz
ou-zihle.cz

PUBLIKACE

DVOŘÁK, Otomar; HOLEČKOVÁ, Marie. Havraní kámen z řeky Střely. Beroun: Nakladatelství MH, 2007. 144 s. ISBN 80-86720-31-4. S. 6.

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/<https://www.prebral.net/dok/kultram.pdf>

Ministerstvo pro místní rozvoj, 2013, Charakter a struktura zástavby venkovských sídel v územních plánech, ISBN 978 80-7538-153-8

Geografické aspekty transformace českého sklářství. Online. 2015. Dostupné z: <https://theses.cz/id/xv6hn7/16064581>.

Ing. arch. Vít Rýpar, 2016, Praha, Sborník příspěvků z doktorandské konference venkov a architektura, ISBN: 978-80 01- 06110-7

